

Imbi Tomberg.

Moderator Aivar Niinemägi ja Rein Einasto.

Konverentsi saal Tamsalu kultuurimajas. FOTOD: Tiit Uus ja Ain Aasa

Tamsalu MS Seltsi juhataja Maie Nõmmik.

Tapa vallavanem Valdo Helmela.

Tamsalu Lubjapäeva konverents „Lubjalinn Tamsalu 125“

Tiit Uus

Lubjapäeval 09.09.2023 toimus Tamsalu Kultuurimajas TMSS-i poolt ja Eesti Paeliidu osalusel Lubjapäeva tähistav konverents. Tamsalu linnaks saamisest on olnud kaks eeldust – Tapa-Tartu raudteelõigu valmimine 1877 ja lubjatööstuse areng. 1898 anti käiku Tamsalu mõisniku Ferdinand von Uexküll-Güldenbandi poolt rajatud ringhujudega lubjatehas, mis andis esimese toodangu. Võrreldes enne seda maa-ahjudes toimunud lubjatootmisega suurenes toodangu maht aastas sadades kordades. Seda võime lugeda tööstusliku lubjatootmise alguseks Eestis. Meenutamaks toimunud, tähistas Tamsalu MS Selts seda sündmust konverentsiga „Lubjalinn Tamsalu 125“.

Konverentsil osalejatele oli Tamsalu Kultuurimaja poolt kaetud kerge kohvilaud, kus külalised said end reisiväsimusest turgutada kuuma kohviga ja kell 11.00 algasid ettekanded. Ettekanded olid kõik oma ala professionaalid: Rein Einasto, Peeter Järveld, Imbi Tomberg, Riho Tell ja Andres Rammul. Kuulajaskonna moodustasid samuti professionaalid Eesti Paeliidu, Tallinna Looduskaitse Seltsist, Viru Instituudist, Keskkonna Investeeringute Keskusest, Tamsalu MS Seltsist ja mujalt – kokku ligemale 60 konverentsist osavõtjat.

Konverentsi juhatas suurepäraselt moderaator Aivar Niinemägi. Kõigepealt tervitas konverentsist osalejaid Tapa vallavanem Valdo Helmela, seejärel Porkuni Paemuuseumi juhataja Jaan Viktor ja PAIK tegevjuht Tõnu Kiviloo. Järgmisena luges Hannele Valdok

ette Rein Einasto paatemaalse tervituse luuletuse kujul.

Ettekanded olid tähelepanuväärselt sisukad, mida kuulati suure tähelepanuga, ja pärast ettekandeid esitati ettekandjale arvukalt küsimusi. Ettekanded olid põhiliselt koostatud PowerPointi esitlustena ja kantud projektori kaudu suurele ekraanile. Kõrgetasemeline informatsioon jõudis kuulajateni nii slaidide kui ka esinejate selgituste kaudu. Ettekannete sisu läbiv teema oli meie rahvuskivi – paekivi ja paekivi kasutamise võimalused erinevates valdkondades.

Pärast ettekandeid oli lõunasöök kella ühest kaheni ning seejärel tutvumine EV 100 aastapäevaks rajatud Tamsalu Tammepargi ja Kukulossiga, mille avamisest täitub sel aastal juba 5 aastat. Kukulossi kiviste siseseeintele on paigutatud üle 40 infotahvli paekivi näidistega koos kirjeldava seletusega. See on parim paekivi iseloomustav väljapanek kogu Eestis, ütles Tallinna Tehnikakõrgkooli emeriitprofessor Rein Einasto. Väljapaneku autor on Tiit Kaljuste.

Tammepargi saamislugu tutvustas kauaaegne Tamsalu vallavanem Toomas Uudeberg. Kukulossi müüride vahel on suure töö teinud ära ka Ain Aasa, kes on rajanud siia maa-ahjude ja ringhujude väikesed moodulid koos tööprotsessi iseloomustava teksti ja skeemidega.

Konverentsi lõpuosas külastasime Tamsalu ringhujude piirkonda. Kõigepealt jagas ümbruskonna skeemi juures selgitusi Porkuni Paemuuseumi juhataja Jaan Viktor. Maa-ahjude ning ringhujude juures rääkis nende ehitusest ja tootmisprotsessist Ain Aasa. Vana paekivikarjääri juures rääkis Rein Einasto paekivi tekkeloost, Siluri ajastust, mil üle 400 miljoni aasta tagasi siinmail loksus suhteliselt madal soo-

javeeline, mandrijää sulamisest tingitud veetaseme tõusu tõttu tekkinud rannikumeri. Tol ajal asus meie praegune elupaik – Baltika paleomanner – ekvaatori lähedal.

Edasi liikusime lubjapargi töötoa juures asuvasse tammesallu, mis rajatud 2012. aastal, kui Tamsalu tähistas oma 500. aastapäeva. Siia istutas ka Imbi Tomberg, kes koos abikaasa Eino Tombergiga rajasid Tamsalu Lubjapargi, endanimelise tamm. Järgmisena avasime infotahvli, mille näha, kus kellegi nimega tamm asub. Tammesallu on istutanud tammesegi Eesti Vabariigi president Arnold Rüütel. Konverentsi lõpetuseks toimus väike arutelu lubjatehase varemte vajalikust konserveerimisest, Kukulossi ja lubjapargi edasise arengust ning meenete jagamine.

Kõige lõpuks peab mainima, et aeg on teinud oma töö ja vana ringhujudega lubjatehase kehend ning lubjatehase korsten on muutunud varisemisohtlikuks ja omal käel sinna jalutama minna ei ole soovitatav.

Täname kõiki, kes olid abiks konverentsi läbiviimisel – Tamsalu Kultuurimaja, Porkuni Paemuuseum, Tamsalu EPT AS, Vohmuta PM AS, Uudeküla Ehitus OÜ, PAIK, Tapa valla Kultuurikeskus, Tapa Autobussipark OÜ ja perekond Hallikute firma Päts OÜ. Suur tänu Tallinna Tehnikakõrgkooli emeriitprofessorile Rein Einastole, Tapa Kultuurikoja juhatajale Heili Pihlakule, Tamsalu Kultuurimaja juhile Kerli Rellile ja PAIK esindajale Elle Allikule, kes organiseeris konverentsist osavõtjale tasuta lõuna.

Täname kõiki esinejaid, aga ka kõiki osavõtjaid, sest üheskoos sisustasime toredate konverentsipäeva, mis kauaks meelde jääb.

TERVITUS LUBJAPÄEVAKS

Algava Lubjapäeva puhul ilmtingimata, igal juhul: Laskem kividel kõneleda, paestel pankadel pajatada, et koos tunneksime ära paesse peidet salapära.

Küllap on meele selges eesti keeles: Palju kultuuri on kivil pikkade ajastute ravis. Palju kivi – kultuuris, ajaloosündmusis suuris.

Kivis peidus on aegadetagune elu ja juurdleva vaimuse mõtiskelu; kivi peidab inimelu võlu ja valu, hingetuid ka kivimeister ei talu. Kivisse kantuna olevik põlistub, üleisikuline inimeses õlistub.

Kivis on paljude põlvkondade vaev, allahheidetute põlgus ja raev; rahva elupõline maa-ootus ja kustumatu priiuse lootus.

Vaadates kivile kestmalt silma, tajume tagamaid, igavikulist ilma; püsiväärtused saavad puhtama värvi, ootused ja lootused ei riku närvi. Püsigu sihid meis selged ja suured, seisku sügaval kodumullas juured! Jätuks julgust ikka enesest anda, südames vaikivalt vastutust kanda. Arutlegem üksmeeles ja ühisvaimus seda, mis aimub ja toda, mis toimus ...

mabekultuurselt
Rein Einasto

LOE LEHEST

Esimene koolipäev
Tapal algas kesk-
väljakul meeleoluka
rongkäiguga

lk 2

Teenekas ujumis-
treener Mare Järv
annab teatepulga üle

lk 3

Jaan Viktor pälvis
kõrge autasu

lk 3

Luule Nurga 85

lk 4

Eluruumide üüri
suuruse kehtestamine

lk 5

Kunstnik keset
loodust – otse
Porkuni lähistel

lk 6

Jätkuvad Taivo Liiva
mälestused pealkirjaga
„Matk murrangulistes-
se lapsepõlveaastates-
se Porkunis“.

lk 7

Tapa vallavanem Valdo
Helmela jätkab ametis

lk 8

Venekeelne
lehe kokkuvõte

lk 11-12

LOE KA
INTERNETIS
[www.tapa.ee/
ajaleht](http://www.tapa.ee/ajaleht)

Tunnustati väarikaid abielupaare

Reedel, 8. septembril toimus Rakvere Kolmainu kirikus järjekordne vastuvõtt Virumaa väarikatele abielupaaridele, kellel on käesoleval aastal täitunud või täitumas 50, 55, 60, 65 või veel suuremgi abieluaastate arv.

VIROL-i poolt kingiti paaridele lilleõis, tunnuskiri ja kingitus.

Tapa vallast olid esindatud Maire ja Mati Tamm, Krista ja Urmas Tahlfeld ning Rita ja Eiki Kaljus, kellel täitis 50 aastat abielu. 60 aastat abielus olnud Mare ja Ain Freimann ei saanud sel korral osaleda.

Meie valla väarikaid paare käis õnnitlemas vallavanem Valdo Helmela. Soovime omalt poolt õnnelikele abielupaaridele palju aastaid ja tugevat tervist!

Sõnumed

Maire ja Mati Tamm. FOTOD: Kuido Merits

Rita ja Eiki Kaljus.

Krista ja Urmas Tahlfeld

Jõustus uus MTÜ-de tegevust toetav kord

Tapa Vallavolikogu võttis 31. augusti istungil vastu uue mittetulundusliku tegevuse toetamise korra. Sellest lähtuvalt ootab Tapa Vallavalitsus seitsmelt 2024. aasta prognoositavateks tegevusteks taotlusi 15. oktoobriks. Projektitoetuse taotlusi saab jätkuvalt esitada kogu aasta vältel. Uus taotluse vorm ja kord on leitav Tapa valla veebilehel: <https://www.tapa.ee/toimingud/mittetulunduslike-spordi-kultuuri-noorte-ja-kula-uhingutele-tegevuse-jaoks-rahaline-toetus>.

Mittetulundustegevuse paremaks toetamiseks on määruses kaks toetuse liiki: tegevustoetus ja projektitoetus. Tegevustoetus on mõeldud mittetulundusliku tegevuse edendamiseks, organisatsiooni jätkusuutlikkuse tõstmiseks, arendustegevuste ja igapäevase põhitegevuse korraldamiseks.

Projektitoetus on sihtotstarbeline toetus, mille eesmärk on toetada ühekordsete ühistevõtte korraldamist, mis rikastavad valla elu ning tõstavad tuntuks. Prioriteetsed valdkonnad on sport, kultuur, noorsootöö, sotsiaalia ja religioon. Toetuse saajate tegevus peab toimuma vallaelanike huvides ning avaldama mõju kohalikule arengule.

Taotlused esitada e-posti aadressil vallavalitsus@tapa.ee või täita e-vorm valla kodulehel.

Kui on küsimusi, võib julgelt pöörduda kultuuri- ja noorsootööspsialisti Elisabeth Orgmetsa poole: Elisabeth.Orgmetsa@tapa.ee, tel 5866 7395.

Fotod: Stanislav Grebenjuk

Esimene koolipäev Tapal algas kesk- väljakul meeleoluka rongkäiguga

Sõnumed

Tapa vallavanem Valdo Helmela esines alljärgneva kõnega.

„Teadmistepäev on käes! „Kui Arno isaga koolimajja jõudis, olid tunnid juba alanud...“ Ilmaasjata pole Eesti ilukirjanduse tuntuma teose avalause koolist. Kool on Eesti eneseteadvuse nurgakivi. Koolmeistriks õppima läinud ärksate kaasmaaliste varal saimegi riigiks.

Esimese septembri muudavad igal aastal eriliseks päevakangelased – täna oma aabitsat vastu võtma tulnud esimese klassi õpilased. Koolipäevi tuleb veel palju ja kindlasti ei jää need kõik meelde. Täna aga kindlasti ning tänu sellele toredale taaslustatud rongkäigu traditsioonile veel erilisemalt.

Teadmiste poole liikumine on nagu määketoos – aga ühel ilusal päeval jõuate tippu ja see tunne on hea, nagu iga saavutus pingutuse järel.

Teid aitavad teie head õpetajad. Aga kõige parem õpetaja on uudishimu. Kasutage iga päeva, julgege küsida. Oskused ja teadmised annavad vabaduse! Vabaduse teha edaspidisteks eluetappideks õigeid valikuid.

Viimane peab paika eriti gümnaasiumiõpilaste suhtes. 10. klassi õpilastel on nüüd aega harjuda gümnaasiumi astme nõudmistega, 12. klassi õpilasi ootab aga ees viimane pingutus ja oma isiklike valikute tegemine tuleviku osas, jõudmine selgusele oma eelistustes. Uskuge endasse ja kasutage seda aega maksimaalselt – et ennast arendada ja muidugi ka elust rõõmu tunda. Nii põhikoolis kui ka

gümnaasiumis saab olla vaid kord elus.

Koolide liitmise tulemusena on Tapal nüüd suur tugev arengupotentsiaaliga gümnaasium – kool, mis saab pakuda stabiilsust ja turvalisust ning näidata noortele, et neisse ja nende võimetele usutakse. Soovin selle laeva juhtimiseks koolijuhile edu, jõudu, tarkust, kannatlikkust.

Õnnitlen ka kõiki lapsevandeid järjekordse koolitee alguse puhul! Minge vapralt vastu uuele kooliaastale ja ärge peljake muutusi! Soovin õpetajatele jõudu ja jaksu ning et teie kõigi vahel oleks meeldiv ja tulemuslik koostöö.

Meelde jäävate ja särasilmsete kooliaasta algust ja kordaminekuid alanud õppeaastal!“

Teenekas ujumistreener Mare Järv annab teatepulga üle

Tapa valla Spordikool
Tapa valla Spordikeskus

Alates sellest sügisest lõpetab töö Tamsalu ujulas Tapa valla Spordikooli ja Tapa valla Spordikeskuse ujumistreener Mare Järv.

Mare on olnud meiega alates 1974. aasta augustist, Tamsalu ujula avati 1973. aastal. Seega on Mare olnud meiega peaaegu 50 aastat. Mare on õpetanud ujuma põhimõtteliselt kõik Tamsalu ja ümbruskonna koolide lapsed. Samuti on ta läbi viinud täiskasvanute ujumiskursuseid.

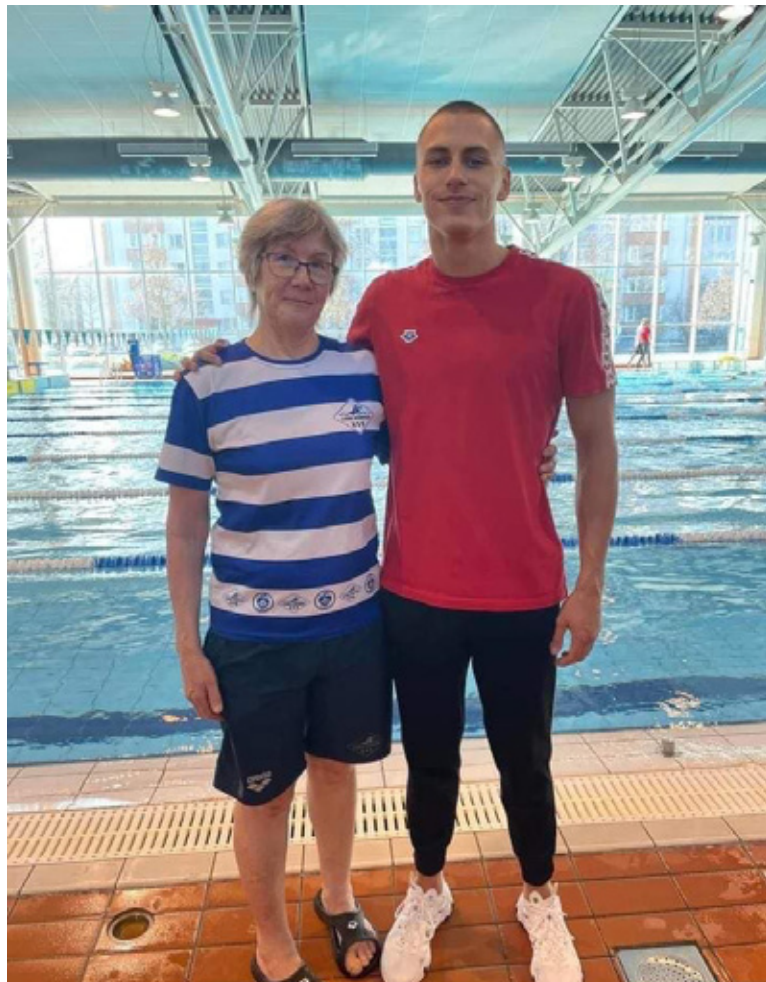
Tema elutööks on kindlasti Alex Ahtiainen kasvatamine professionaalseks ujujaks. Alex meenutas, milline oli Mare treenerina

Mis on õpetussõnad, mida sa siiani eredalt mäletad?

Neid on olnud mitmeid, kuid peamiselt meenuvad sellised:

- * tuleb osata kaotada;
- * mida järjepidevamalt trenni teed, seda paremaks sa saad;
- * ei tohi karta, tuleb olla tugev ja enesekindel.

Iseloomusta oma treenerit. Mis on temas sellist, mida kelleski

Mare Järv koos Alex Ahtiaineni, oma viimase aja edukaima õpilasega.
FOTO: Tapa valla Spordikool

teises ei ole?

Mare on nõudlik ja kindlakäe-

line, samas ka südamluk ja abivalmis. Ta oli alati minu jaoks ole-

mas, kui ma tema käe all treenisin, ja on seda siimaani. Mare on väga eriline treener, kuna tänu temale on Tamsalu ujumine olnud aastaid pildis. Minu karjäärile andis Mare olulise tõuke ja suunas mind tegema õigeid valikuid. Ka oma esimesed rahvusvaheliste võistluste medalid võitsin ma Mare käe all treenides. Sain korraliku põhja.

Milline on kõige eredam mälestus koos?

Kindlasti on kõige eredamaks mälestuseks see, kui võitsin tema all treenides Põhjamaade noorte meistritiitli ja osalesin Euroopa noorte olümpiafestivalil. Mõlemad võistlused olid mulle väga olulised, kui võistlesin noorteklassis, ning neile pääsemine ja edukate tulemuste saavutamine oli mulle väga oluline. Veel on eredalt mees osalemised Eesti meistri-võistlustel ja teistel noortele suunatud võistlustel, kus Mare oli alati minu jaoks olemas ja elas kaasa.

Aitäh, Mare, et oled olnud meiega ja süstinud inimestesse armastust ujumise vastu. Sa oled andnud suure killukese südamest meile ning panustanud Tapa valla Spordikooli ja Tapa valla Spordikeskuse arengusse.

Suur kumardus ja tänu!

Ujumise vanemtreener Gunnar Tõnningu pöördumine

Olin ise 14-aastane noor tegija, kui legendaarne Uno Tõnnus mind Tamsalusse Eesti koondise treeninglaagrisse kutsus.

Eesmärk oli valmistuda 1975. aasta Rahvaste Spartakiaadiks, kus oli väljas ka Eesti veepallikoondis legendaarse värvavahi Viktor Indriksoniga ning paljud noored tegijad, kes olid tuule tiibadesse saanud Kristjan Arusoo ja Peet Soosaare projektist – luua Tallinnasse ujumise eriklassid! Mis ka Tamsalus ära tehti.

Aastakümneid olen imetlenud Mare sihipärasest tegevusest Tamsalus, mis on andnud suurepäraseid tulemusi!

Kuid eks me kõik väsime ajas, eriti kui entusiasmiga on töötatud juba üle 40 aasta!

Tänu Marele!

Pikaajaline Tamsalu Spordikompleksi juht, spordi asjatundja, kahtedel olümpiamängudel Eestit esindanud Krista Lepik pöördus meie poole palvega, et leida Marele asendust!

Kuna oleme ise ka väga hõivatud, ei olnud tegu lihtsa ülesandega, kuid pikaajaline meeldiv koostöö Tamsaluga – kohustab!

Seega, koolilapsi hakkab ujuma õpetama 10-kordne noorte ja 10-kordne juunioride Eesti meister ujumises – Kätlin Tõnning. Treeningtööd spordikoolis jätkab selle aasta Eesti meister triatloni olümpiadistantsil – Kevin Vabaorg. **JÄRGMISED SAMMUD:**

Kui tahad liituda ujumisega, tule Tamsalu Spordikompleksi E–N kell 17.30. Vaatame üle, anname soovitusi ja pakume võimalusi – peamine, et ise tahad!

Jaan Viktor pälvis kõrge aumärgi

Kuido Merits
Sõnumed toimetaja

31. augustil tunnustas justiitsminister Kalle Laanet Vabaduse Tammepärja aumärgiga 34 inimest, kellel on väärilisi teeneid Eesti riigi ja rahva lähiajaloo mälestuse hoidmisel ja edasiandmisel. Lääne-Virumaalt pälvis Vabaduse Tammepärja aumärgi Kaitseliidu Viru maleva liige Jaan Viktor.

Tema puhul on kahtlemata tegu teada-tuntud isamaalise mehega, pealegi kolmandat põlve tapakaga, mis on küllaltki haruldane, sest paljud põliselanikud olid keerulistel aegadel, eriti viimase sõja ajal, sunnitud Tapalt lahkuma.

Kuna Jaan Viktor peab üksiti Porkuni paemuuseumi juhataja ametit, siis oli iga- ti põhjust end paluda Porkunisse külla kutsuda. Teatavasti asub paemuuseum värvatornis, mis jäi ainsana järele Liivi sõja ajal hävinud linnusest – aastasadu Porkuni mõisa juurde kuulunud torni on säilitamise huvides renoveeritud. Seda tehti kohaliku mõisniku eestvõttel 19. sajandi I poolel. Härra Viktor täpsustab, et projekt sai valmis 1830. aastal, toona ei teatud mujal restau-

se jõudis innovatsioon varakult Porkunisse, sinne mõisnik vedas juba telefonitraadid Rakveresse umbes samal ajal.

Torni viiel korrusel on võimalik saada ülevaade Eesti rahvuskivist – paekivist. Ekspositsioon tutvustab paekivi tekkelugu, kivistisi, levikut ja kasutust, aga ka Porkuni kohalugu. Eriti muidugi Porkuni rüütli- ehk eramõisa ajalugu – mõis on kuulunud von Tiesenhausenite, von Ungern-Sternbergide ja von Essenite valdusse. Enim leidub materjali von Rennenkampffidest, kelle omanduses oli mõis kuni võõrandamiseni 1919. aastal, ent sama suguvõsa käsutuses oli osa mõisasüdamest kuni 1939. aasta ümberasumiseni.

Härra Viktor tunneb ekspositsiooni läbi ja lõhki, jutustab, et omal ajal liikusid sõjamehed siin raskete turvistega üles, nõnda hakkame meiega üles rühkima – omal vastutusel. Teisele, kolmandale ja neljandale korrusele pääseb seinas kulgevate trepikäikude kaudu, kahele ülemisele korrusele puittreppe mööda.

Jaan räägib, et miljarditest setetest tekkis paekivi, täpselt moodustus Eesti aladel 472 miljonit aastat tagasi Ordoviitsiumis ja kestis Siluri lõpuni. Ta näitab piiskop Blankenfeldi raidvappi, mis

Jaan Viktor tutvustamas Porkuni põnevat ajalugu.FOTO: Kuido Merits

on suure väärtusega, pajatab reformatsiooni aegu siia kupa- tatud 25 dominikaani mungast ja paljust muust huvitavast. Muide, kui paemuuseumi juhataja näeb inimesi mõisa juures liikuvat, siis kutsub ta neid tingimata ka muuseumi üle vaatama. Kahtlemata saavad nood hariva õppetunni. See muuseum on tõega sobiv koht täiendavate teadmiste saamiseks nii kooliõpilastele, tudengitele kui ka kõigile teistele.

Aeg läheb lennates, siiski tunnen kergendust, kui jõuame torni tipus asuvale vaateplatvormile. Siit avaneb hurnitu vaade Porkuni järvele, mõisakompleksile, Põhjasõ-

ja-aegsele männile, ujuvatele saartele ja Taani orule. Jaan viitab veel pelletitehase suitsule ja Ebavere mäele taamal. Räägib, kuidas hiljaaegu helistas keegi inglise proua ja küsis: „Vabandage, kas teil seal ikka veel kummitab?“ Legendi järgi võib linnuse keldris oodata varandus ja kummitusi võib kohata pea igal sammul. Tuntuim selle kandiga seotud pärimus on aga vast Marie Underi poolt möödunud sajandi kahekümnenadatel aastatel kirja pandud süngevõitu lugulaul Porkuni preilist.

Tulles tagasi Tammepärja aumärgi juurde, möönab Jaan

Viktor, et eks see anti vanade asjade eest.

Ta osales Kaitseliidu Viru maleva Tapa malevkonna taastamise algatusgrupis ja on sellest ajast Kaitseliidu aktiivne liige. Ta meenutab, kuidas seisis telemaja juures barrikadidel 20.–21. augustil 1991. „Õed olid ikka ärevad, tankid liikusid, aga päris kohale ei tulnudki.“ 1992. aastal tegutses ta Tapal vaatlus- ja korrapidamisrühmas Vene sõjaväe lahkumisel.

Edasi algatas ta Tapa jaamahoone seinale vabadussõja mälestustahvli taastamise 1993. aastal. Koos Rakvere ametikooli õpilastega tähistas

2017. aastal Jõepere lahingupaiga. Koostöös Eesti Leegioni Veteranide Virumaa Klubi ja Rakvere ametikooli õpilastega organiseeris ta Neerutis hävitatud vabadussõjas langenute mälestusristi asemele uue risti paigaldamise 2021. aastal.

Veel üks mälestus pärineb piiripunktide mahapanekust Komarovka küla juures, kus asetsev piirikraav või oja pandi maha omal ajal. Peterburi linna napea Sobtsak käis ise kohal asja uurimas. Varem ka ehitusnõunikuna Tapa linnavalitsuses töötanud mees on andnud riigikaitseõpetust Tapa vene gümnaasiumis, Rakvere ametikoolis ja mujal. Praegu on ta endiselt Kaitseliidus formeerijana tegevuses ja mõistagi tegev Ussisõnade õppusel.

Vabaduse Tammepärja aumärgiga austatakse ja peetakse mees inimesi, kes on osale- ni ühel või teisel moel meie vabadusvõitluses ja vastupanuliikumises, neid, kes on tõhusalt tegutsenud Eesti vabadusvõitluse ja vastupanuliikumise jäädvustamisel. Samuti inimesi, kellel on väärilisi teeneid Eesti riigi ja rahva lähiajaloo mälestuse hoidmisel ja edasiandmisel.

Jaan Viktor on just nimelt selline inimene.

ÕNNITLEME

Foto: Kersti Burk

Luule Nurga 85

20. septembril täitub 85. eluaasta Luule Nurgal, MTÜ Loometöö asutajal ja eestvedajal, rahvarõivaste uurijal ning pärandihoidjal, koolituste korraldajal, käsitöötajate innustajal ja ühistegevuse arendajal. Jänel tegutsev MTÜ Loometöö (asutades MTÜ Kesk-Eesti Käsitööselts) sai tänavu 20-aastaseks. Sellesse aega mahub hulgaliselt vana aja riietuse uuringuid, rahvarõivaste valmistamise juhendeid ja kursusi; projekte, näitusi ning nõustamisi. Samal ajal töötavad ka Luule Nurga enda nobedad näpud, valmistades rahvarõivakomplekte, linnamoe rõivaid ja imepeeneid niplispiisi nikerdusi. Ja mitte ainult, oktoobrikuus ilmub raamat „Värvilise pärandi hoidjad“, mille paneb Luule kaasabil kokku Georgi Särekanno.

Soovime palju õnne, jätkuvalt sära silmadesse ning tegutsemistahet ja tervist!

Jänela kandi käsitöötajad ja -imetlejad

PRO PLEKITÖÖD OÜ

TEHTAVAD TÖÖD:

- Katuste ehitus
- Fassaaditööd
- Vihmaveesüsteemide paigaldus
- Veeplekkide valmistamine ja paigaldamine
- Renoveerime ja soojustame vanad elumajad alates vundamendist kuni korstna otsani.

MÜÜK:

- Katusepleki- ja fassaadipleki müük (parim hind)
- Katuse turvatarkurid (sillad, redelid, lumetõkked)
- Vihmaveesüsteem
- Plekist liistprofiil (veeplekid, katteplekid, korstna-mütsid, katuseluugid jm)

Ülesõidu 8, Tapa. Tel 5556 0167
e-mail pro.plekitood@gmail.com

AutoKäpp OÜ

- autoremont ja hooldus
- summutite remont ja paigaldus
- õlivahetus
- varuosade müük ja tellimine

Väike 17, Tapa
telefon 5650 3420
e-mail kalleivainen@hotmail.ee

Jõua oma reklaamiga Tapa valla elanikuni

Kooliõde Laura Somelar: „Koolieluga kohanemiseks tuleb anda lapsele aega ja varuda kannatlikkust.“

Tallinna Koolitervishoid

Uus kooliaasta on alanud ja käes on aeg, mil nii väiksemad kui ka suuremad koolilapsed naasevad suvevaheajalt koolipinki, valmis uuteks teadmisteks ja seiklusteks. Kõige märgatavam muutus toimub esimese klassi laste jaoks, kes vajavad rohkem vanemate toetust ja tähelepanu. Nõuandeid, kuidas tagada sujuv ja lapsele toetav üleminek, jagab Tallinna Järveotsa Gümnaasiumi kooliõde Laura Somelar.

Kooliõe amet avaldas Laura Somelari muljet juba sel ajal, kui ta ise koolilaps oli. Kooliõe kabinet oli tema jaoks paik, kus sai jagada oma muresid, otsida leevendust valu korral ning vajadusel rahu ja vaikust, et teha kirevast koolielust väike paus. Nüüd, olles juba aasta töötanud kooliõena, pakub ta sama tuge oma kooliõpilastele ning on veendunud, et kooliõe kabinet peaks olema turvaline paik, kuhu laps võib igal ajal sisse astuda.

Enne kooliõeks saamist on Laura Somelar töötanud erinevates tervishoiuasutustes, sealhulgas Põhja-Eesti Regionaalhaigla ortopeedia osakonnas ning Kotka Erihaigla operatsioonitoa abilise. Õpingute ajal tegi ta praktikat kooliõe ametis ning just sealt sai alguse tema kirg selle töö vastu. „Minu praeguses töös on kõige positiivsem igapäevane suhtlus lastega ning panus nende tervisesse ja arengusse. Kooliaasta lõpuks on mitmed mured murtud ning paljude laste tervislikud harjumused on paranenud,“ rõõmustab Laura Somelar oma töö üle. Eriliselt paneb teda oma tööst rääkides naeratama see, et ta töötab kooliõena oma endises koolis.

UUE ELURÜTMIGA HARJUMINE VAJAB KODUST TUGE, SUHTLEMIST NING TÄHELEPANU

Esimesse klassi astuval lapsel algab mõneti nagu uus elu – uued inimesed, tegevused, ajakava. Väikseid koolijutse toetava kooliõe sõnul võib selline rutiinimuutus olla lapse jaoks alguses suur. „Laps õpib uut maailma tundma suhtlemise, trennide ja huviringide kaudu, mis omakorda põhjustab tavalisest rohkem eemalolekut perekonnast. Sõprade ja kaaslasega koos olemine on tähtis, kuid peamine kindlus- ja turvatunne peaks tulema siiski kodust,“ märgib Laura Somelar.

Iga laps kohanab uue olukorraga erineva kiirusega, kuid on selge, et üleminekul uude keskkonda vajab ta rohkem mõistmist ja kuulamist. „Oluline on suhelda lapsega, et märgata tema huvisid ja tugevaid külgi, aga ka hirne ja murekohti,“ räägib kooliõde ning lisab, et lastele tuleb anda aega ning suhelda nendega kannatlikult, nende tempos. Ta rõhustab, et esimestel kooliaastatel on väga oluline koostöö lapse, lapsevanema ja kooliõde vahel.

PIISAV UNI JA TERVISLIK HOMMIKUSÖÖK LOOVAD ALUSE EDUKAKS PÄEVAKS

Lapsele sujuvaks kohanemiseks kiire koolielu ja uue rutiiniga on oluline tagada piisav ööuni ning regulaarne ja mitmekesine toitumine. „Esimese kooliastme õpilane vajab korralikku unerežiimi, et õpitut tarkuseid talletada ning uueks pä-

vaks uuesti virk ja kraps olla. Ideaalne öö-uni peaks algklassiõpilastel kestma 9–10 tundi,“ rõhutab Somelar ning soovib, et vähemalt tund aega enne magamaminekut võiks olla ekraanivaba aeg. „Piisava öö-uni saamiseks on oluline sisse seada kindel magamaminekuaeg. Kui seda järgida, on laps väljapuhunud ning suudab nii koolitunnis kui ka treeningutel ja huviringides paremini hakkama saada.“

Hea päeva algus annab kogu päevale õige meeleolu ja enesetunde ning seetõttu pole korraliku unerežiimi kõrval vähem oluline ka hommikurutiin. „Soovitav on hommikuti ärkata piisavalt vara, et jääks aega perega koos söömiseks ning koolikoti ülevaatamiseks. See aitab lapsel päeva rahulikult alustada ning kooli minna värselt ja ärsana,“ soovib kooliõde.

„Hommikusöök võiks olla kerge, lihtsasti seeditav ning madala rasvasisaldusega. Esmane energia peaks tulema täisteratoodetest, marjadest ja puuviljadest,“ soovib kooliõde ning julgustab lastega koos arutama, millised toidud neile meeldivad. „Tänapäeval on palju huvitavaid retsepte ning näiteks võib putru valmistada juba eelneval õhtul. Kuid kui puder ei maitse, siis ei peaks seda peale sundima,“ rõhutab ta. Valmistooted, nagu kohukesed ja hommikusöögihelbed, võivad sisaldada peidetud suhkrut ja töödeldud rasvu, mistõttu soovib kooliõde neid pigem vältida. „Vahel kuuleme, et koolitoidud ei maitse või ei tekita isu. Sel juhul peaks julgustama last erinevaid toite proovima. Üldiselt on koolitoidud maitavad ja mitmekesised. Kui aga laps koolitoidust keeldub, võib kaaluda tervislike vahetunde kaasa andmist, et lapsel ei jääks söögikord vahele. See on siiski kordades parem kui vahetunnis ostetud saiakesed või kommid,“ leiab kooliõde.

Harjumuste muutmine võib olla väljakutse, kuid kindlasti mitte võimatu. Kooliõde usub, et varakult juurutatud harjumused, nagu kindel magamaminekuaeg või ühine söömine, on head alustalad lapse päevakava kujundamiseks ja selle hoidmiseks.

ROHKEM LIIKUMIST, VÄHEM NUTISEADMEID

Aktiivsed ja heas füüsilises vormis lapsed on rõõmsamad ning valmis uuteks väljakutseteks. Oluline on hoida lapsed liikumises ka koolivaheajalt naastes. „Vähene liikumine ja ebatervislik toitumine võivad põhjustada väsimust, halba enesetunnet ning soodustada haigestumist. Soovitan lastele alati jalutada nii palju kui võimalik ning vältida liigset transpordivahendite kasutamist. Samas tuleks silm peal hoida ka neil lastel, kes treenivad palju,“ räägib Somelar.

Õpingute, sõprade ja treeningute kõrval võib laps aeg-ajalt väsida ning seda tuleb märgata. „Siinkohal võib last julgustada rääkima oma enesetundest ja jõuvardust ning vajadusel jääda koju. Näiteks

pikalt vinduma jäänud külmetushaigus võib suures plaanis rohkem kahju teha kui paar päeva kodust ravi,“ tõdeb Laura Somelar.

Veel paneb kooliõde lapsevanematele südamele laste nutiseadmetes veedetud aega ja soovib kooliaasta alguses piiranguid kokku leppida. „Soovituslik on piirata ekraanide kasutamist kuni 120 minutiga päevas, kuid vähem on alati parem. Nutiseadmete asemel peaks koolilaps võimalikult palju vaba aega veetma pere ja sõprade seltsis, õues mängides ning trennides ja huviringides uusi tutvusi luues. Raamatute lugemine, õues jalutamine ja sõpradega suhtlemine aitavad säilitada huvi ümbritseva vastu ning hoida sidet päriseluga. Liigne arvutimängude mängimine võib lapsi väsitada ja muuta nad rahutuks,“ rõhutab Somelar ning rõõmustab selle üle, et eelmisel aastal teatasid paljud esimese klassi õpilased, et neil on piiratud ekraaniaeg ning vanemad jälgivad, millist sisu nad tarbivad. „Kuna internet on täis ootamatusi, on vanemate järelevalve väga oluline.“ Lapsed õpivad eelkõige oma vanematelt ja neid igapäevaselt ümbritsevatelt inimestelt. Seetõttu on oluline anda vanemana head eeskuju ning eelistada ekraanide kasutamisele perega ühistegevusi.

KOOLIÕDE ON OLEMAS KÕIGIS OLUKORDADES

Kuigi Laura Somelar on tänaseks töötanud kooliõena ühe õppeaasta, mahub sellesse aastasse küllaga tegevusi. Juba esimeses klassis viib kooliõde läbi tervisekontrolli, mis aitavad tal saada tuttavaks kooli kõige nooremate õpilastega. Laura hindab kõrgelt koostööd lapsevanematega, sest kõik tervisekontrollid, immuniseerimised ja muud protseduurid kooskõlastatakse vanematega. „Kooliõe jaoks on oluline teada, kui lapsel on krooniline haigus, allergia või mõni terviserisk. See võimaldab meil õigel ajal reageerida ning tagada lapse heaolu ja turvalisus koolis,“ kinnitab Somelar ning soovib vanematel kindlasti endale salvestada kooliõe kontakttelefon. Vajadusel saab korraldada ka kohtumisi õpetajate ja kooliõe või koolipsühholoogiga, et luua tugev usaldussuhe lapse ja koolikeskkonna vahel.

Oma kooliaega ja kooliõe külastamist meenutab ta kui head ja turvalist kogemust ning samamoodi ootab ka oma õpilasi enda poole pöörduma, ka siis, kui otseselt kuskilt ei valuta. Koos teiste Tallinna Koolitervishoiu SA kooliõdedega usub Laura Somelar, et kooliõe kabinet peaks olema koht, kus saab rääkida oma muredest ja ka rõõmudest. „Lapsed on teretulnud vestlema, kuulama või lihtsalt omaette olema. Kui laps tunneb, et ümbritsev on liiga lärmakas või tormine, saab ta alati pöörduda kooliõe või koolipsühholoogi poole, et vaikuses väike paus teha. Koolitee algusega seonduv võib mõnikord tekitada ärevust, sellisel juhul julgustan lapsi kohe märku andma, et leida murele üheskoos lahendus,“ innustab kooliõde.

Laura Somelar

Vajangu Noortekeskuse tegemised suvel

Vajangu Noorteka lapsed

Sellel suvel mängisime vihmastel ilmadel palju lauamänge ja meisterdasime hamadest erinevaid kujusid. Mängisime väga palju pallimänge uuel palliväljakul. Soojadel päevadel mullitasime õues hülgemulle. Väga palavate ilmadega käisime ujumas Järva-Jaani järve ääres ja tegime nii jalgratta- kui ka jalgsimatka trimmiradel ja Kuie küla poole.

Sellel aastal oli meil ööbimisega laagrimatk Järva vallas Karinu külas. Korraldajaks oli Tenno Matkad, matkajuhiks Andreas Sapas. Esmesel päeval metsa laagripai-ka jõudes tegime valmis magamisasemed, mängisime erinevaid seiklusmänge, tegime lõket ja valmistasime lõkkesuppi. Iga laps sai proovida ja õpida, kuidas tulekiviga lõket teha. Öhtul enne magama jäämist toimus hambapesu maraton. Kahjuks oli sel ööl selle aasta kõige tugevam äikese-

FOTO: Tenno Matkad

torm, mis kestis öö läbi. Oli väga hirmus ja põnev. Äikese eest varjusime kuuri ja umbes kella 5 paiku hommikul saime uuesti telkidesse magama tagasi minna. Hommikul söime pannkooke ja alustasime matkaga. Matka pikkus oli umbes 8 km ja aega kulus läbimiseks umbes 3 tundi. Matkal tegime väikese ujumispeatuse Karinu järve ääres. Seal selgus, et järv

on ära kuivanud ja vett oli nii vähe, et mingi supluse sai ikka kuidagi teha. Peale seda kõndisime tagasi laagriplatsile, kuulasime veel erinevaid matkajut- te ja siis pakkisime asjad kokku ning koju sõit algas.

Matkast võtsid osa Keneth, Andreas, Loreen, Lu- na, Markus, Marten, Anni- Liis, Alondra, Mikk-Mehis, Kris-Roland, Harry ja Robin.

Kõik lapsed olid väga tublid ja vaprad.

1. septembril otsustasime teha ilusa suve lõpu puhul ja eduka kooliaasta alguses veel ühe väljasõidu. Käisime Rakvere kinos vaatamas uut filmi „Lassie. Uus seiklus“. Film oli tore ja natuke kurb.

Suvi oli tore, lõbus ja seiklusrikas.

Kas korstnapühkija oled kutsunud?

Kütteseade vajab enne kütteperioodi hooldust. Enamasti juhtuvad hoonepõlengud kütteseadme rik- kest, kulumisest või tahmapõlengutest mõranenud kütteseadme osadest välja leviva kuumuse või sädemete tõt- tu. Seda saab ära hoida kütteseadet regulaarselt hooldades ja selle korrasolekut kontrollides.

Korstnat ja lõõre tuleb pühkida igal aastal enne uue kütte- perioodi algust, sest igal aastal saab paarsada tulekahju alguse suitsulõõris süttinud tahmast. Kord viie aasta jooksul on va- ja eramaja korstnat pühkima ja seadmeid hooldama kutsuda kutseline korstnapühkija. Tahke küttega köetavas korterma- jas peab igal aastal käima kutseline korstnapühkija. Korstna- pühkija leitud vead tuleb enne seadme kasutamist parandada.

Päästeamet on loonud kõigile ohutusportaali (ohutus- portaal.paasteamet.ee) kaudu võimaluse vaadata oma objek- ti hoolduse ajaloo andmeid. Sealt leiab ka nimekirja kutselis- te korstnapühkijate ja pottseppade kohta. Kui hooldad oma kütteseadmeid, siis uuri, kas su eakatel sugulastel ja ka naab- ritel on küttekolded üle kontrollitud.

Kontrollitud ja puhastatud kütteseadmele, mida õigesti köetakse, võib külmal ajal kindel olla.

Eluruumide üüri suuruse kehtestamine

Vallavalitsus otsus- tas 6. septembri is- tungil tõsta Tapa vallas kuuluvate korterite üüripiirmäärasid.

Määruse muudatuse ees- märk on viia üürhinnad vas- tavusse turuhindadega. Hin- natõus on ligikaudu kolme- kordne, seejuures jäävad kin- nitatud üürihinnad ikkagi oluliselt alla tänasele vabaturu üürihin- dade tasemele.

Vastavalt uuele määruse- le on eluruumide üüri suurus üldpinna ühe ruutmeetri koh- ta kuus järgmine:

- kaugküttetega, veevarustuse- ga ja kanalisatsiooniga eluruu- mid – 4,00 eurot;
- kaugküttetega eluruumid, kus on veevarustus ja kanali- satsioon – 3,50 eurot;

SEISUKORD	TAPA LINN	TAMSALU LINN
KEHV	2,50 €/m²	1,50-2,00 €/m²
KESKMINE	3-5,00 €/m²	2,50-4,50 €/m²
HEA	4-6,00 €/m²	3,50-5,00 €/m²
VÄGA HEA	6-9,00 €/m²	5-7,00 €/m²

- kaugküttetega eluruumid, kus on veevarustus ja puudub kanalisatsioon – 3,00 eurot;
- kaugküttetega eluruumid, kus puudub veevarustus ja ka- nalisatsioon – 2,50 eurot.

Eriti madalad üürihinnad on osaliste mugavustega elu- majades, mis kuuluvad 100% Tapa valla omandusse, sest neis majades ei ole kehtestatud majandustegevuse kavasid. Sa- muti ei ole neilt üürihinnade küt-

situd elamute remondi- ja hal- dusega seotud makseid, muud kõrvalkulud (vesi, elekter, prü- gi) kuuluvad ka siiani üürihinnade poolt maksmisele.

Kõigi mugavustega eluruu- mides – korterelamutes, kus on KÜ – tasuvad üürihinnad lisaks üüri- le ka korteriühistu poolt esitatavad kõrvalkulud (haldus- ja hoolduskulud, re- mondifondi tasu, pangalaen jms).

Üürimäärade ühtlustami- ne ning majanduskavade kin- nitamine tagab mugavuste- ga eluruumide ja osaliste mu- gavustega eluruumide üüri- ke senisest võrdsema kohtle- mise. Ühtlasi laekuvad Tapa valla eelarvesse täiendavad va- hendid, mis aitavad vähendada eluruumide haldamisega seotud kulusid ja suurendada lae- kumisi eelarvesse.

Majanduslikult vähekind- lustatud leibkondadele taga- vad üürihindade tõusuga toi- metuleku riiklikud ja omava- litsuse poolt kinnitatud toe- tus- ja abimeetmed.

Lisainfo: Turuülevaade: üürihinnad Tapa vallas, alli- kas kv.ee, city24.ee, kinnisva- ra24.ee.

Vana küttekolde asendamise taotlusvoor avanes 18. septembril

Suurema õhusaastega piirkondade elanikud saavad ala- tes 18. septembrist EASi ja KredExi ühendasutusest küsida toetust vana ahju asemele uue ahju ehitami- seks või selle soojuspumbaga asendamiseks, aga ka vana kat- la uue katla või soojuspumbaga asendamiseks või oma elamu kaugküttega liitumiseks.

„Õhu kvaliteet halveneb külmal ajal just tiheasustusega piirkondades, sest kütmisel paiskub õhku tervisele ohtlikke peenosakesi ja muid saasteaineid. Välisõhuseire andmetele tuginedes on välja selgitatud piirkonnad, kus peenosakesi on kütteperioodil õhus lubatust rohkem ning nende piirkonda- de inimestel avanebki võimalus oma küttekolde riigi toel uue- ga asendada,“ ütles EASi ja KredExi ühendasutuse eluaseme- ja energiatõhususe osakonna juht Triin Reinsalu.

Toetust saab taotleda linnades, kus selle arvatav mõju õhukvaliteedile ning inimeste tervisele on kõige suurem. Linnad on välja valitud Eesti Keskkonnauuringute Keskuse uuringu põhjal.

Sõltuvalt piirkonnast on toetuse määr kas 50 või 70 prot- senti. 70-protsendiline toetusmäär on kütteseadme uuenda- miseks Ida-Virumaal Jõhvis, Kiviõlis ja Sillamäel; Jõgevamaal Jõgeval ja Põltsamaal; Valgamaal Valgas, Otepääl ja Tõrvas.

50-protsendiline toetusmäär on Tallinnas Pirital, Nõm- mel, Kesklinnas, Kristiines ja Põhja-Tallinnas ning teistest lin- nade Tartus, Viljandis, Rakveres, Kuressaares, Keilas, Võrus, Türil, Saue, Paldiskis, Tapal, Kärklaskas, Elvas, Haapsalus, Kark- si-Nuial, Kilingi-Nõmmel ja Pärnus.

Toetuse saamiseks peab taotleja elamu olema kasutusele võetud enne 2010. aasta 1. jaanuari. Elamu või selle osa soo- jusvarustuse liigina peab ehitisregistrisse olema märgitud lo- kaal- või kohtküte ja energiaallika liigina tahke kütus. Samuti peab ehitisregistris peamiseks kasutusotstarbeks olema mää- ratud üksikelu, ridaelamu, kaksikelu või kahe korteri- ga elamu, aga ka ridaelamu sektsioon, kahe korteriga elamu sektsioon või kaksikelu sektsioon, kui nendel on auto- noomne küttesüsteem.

Taotlusi saavad esitada füüsilised isikud e-toetuse keskkonna kaudu kuni eelarve täitumiseni. Suurim toetuse sum- ma on 10 000 eurot, seega saab 18,5 miljoni euro suuruse eelarvega meetmest toetada vähemalt 1850 elamu küttesead- me uuendamist.

Lisainfo toetuse kohta on kodulehel: „Väikeelamute kütteseadmete uuendamise toetus“ – KredEx.

GRK

GRK Eesti AS otsib oma tiimi

Teemehaanikuid

Eestis ligi 10 aastat tegutsenud tee-ehitusettevõtte GRK on välja ehitanud Eesti kaasaja kõige suuremad teedeprojektid ja valitud Transpordiameti poolt 2022. aasta parimaks tee-ehitusettevõtteks.

OOTAME SINULT:

- Soovid teostada end arenevas rööbastee ehituse valdkonnas.
- Omad raudtee teemehaanika tase 4 või 5 kutsetunnistust.
- Erialast töökogemust.

ETTEVÕTE PAKUB:

- Motiveerivat töötasu.
- Tööd skandinaavialike väärtustega rahvusvahelises ettevõttes.
- Sinu arenguid toetavaid koolitusi.
- Confido tervisekindlustust.
- Sporditoetust.
- Ametiautot.
- Töötajate soodustusi.

LISAINFO:

Elis Kaurson

+372 520 0502

elis.kaurson@grk.ee

GRK Eesti AS

www.grk.ee

OSTAN

IGASUGUSEID VANU FOTOSID JA KOOLILÕPU MÄRKE

TÜRI FOTOGRAAF

RENÉ VIJAT

Tel 525 8325

reneviljat@gmail.com

Kunstnik keset loodust – otse Porkuni lähistel

Kuido Merits
Sõnumed toimetaja

Tekstiilkunstnik Reena Curphey kohta on teada, et tema pereettevõtte kasvatab lambaid ning loovusaidas tegeleb Reena oma loomingulise tööga. Aeg-ajalt korraldab ta ka kunsti- ja käsitöölaseid töötubasid ning lisaks töötab Tamsalu Gümnaasiumis kunstiõpetajana. Niisiis on Reena ühendanud endas nii taluperenaise- kui ka kunstnikuameti ning tema looming on Eesti väliskülaliste kaudu ja muude kanalite kaudu jõudnud üle maailma.

Nende teadmistega asutan end tee ja leian hõlpsasti üles Porkuni lähedal Järvajõe külas asuva maalilise Oruveski talu – pealegi ei võimalda eksimist kohanimele vastav mahukas puidust talusilt. Õigupoolest on talu kodulehel kirjas pererahva tegevuse kohta üsna põhjalikku teavet, ent kindlam on ikkagi oma silmaga kõike näha. Ning küsida läbisegi küsimusi nii lammaste, kunstiloomingu, õpetamise ja muu kohta.

Esmalt huvitab ikkagi see, kuidas siis ikkagi Oruveski talu alguse sai? Eks ole ju Reena pärit hoopis Kesk-Eestist Türrilt. Selgub, et see on tema vanaemate kodu, kus kunstnik oma idüllilised lapsepõlvesuved veetis. Aga 16 aastat tagasi küpses koos abikaasa Matthew'ga mõte kolida Inglismaalt siia ning koht, kuhu tulla, oli olemas. Reena vanemate jaoks on talu maakoht ja nad on mõlemad noortele nende tegemistes suureks abiks – kolm põlvkonda toimivad koos.

Rohumaal nosivatest lammastest ei saa üle ega ümber, sest nad paistavad tunnelkasvuhoonesse ilusasti kätte. Reena räägib, et need seal on rootsi peenvillalambad ehk finulid, kes on aretatud just spetsiaalselt kvaliteetse villa eesmärgil, ning mõned pikakarvalised Angoora kitsed on ka nende hulgas. „Lisaks on meil ka Lleyini tõugu lambad, mis algset pärinevad Walesi piirkonnast Inglismaalt. Kuna-

FOTOD: Reena Curphey erakogu

gi aga alustasime eesti valgepealiste lammastega,” teatab Reena.

Eks lammastega tegeleb rohkem Matthew, kes on pärit väikeselt Mani saarelt, kus tema vanematel on suur lamba- ja veisekasvatustalu. Nii on mees omandanud vastava hariduse – õppinud põllumajanduskonsultandiks. Ülejäänud pere käib ikka ka suurematel töödel abiks.

„Kui tulime Oruveskile, oli kohe selge, et maal tulebki endale ise töökoht luua. Lammaste kasvatamine sobib meie mõlema erialaga ja viltimise juures on ju lambavill põhiline tooraine. Nii alustasimegi lammastega, teised villaloomad, nagu näiteks Angoora kitsed ja jäneseid, jõudsid alles hiljuti tallu. Arendan ikka edasi oma

villaampluaad, et saaks erinevat villakiudu oma töödes kasutada,” selgitab tekstiilkunstnik.

Sel septembril algas Reenal kuues aasta õpetajana Tamsalus. „Kunsti õpetamine on ikkagi seotud minu erialaga, olen ju Pallase klassikalise kunsti haridusega. Samas saab loova aine puhul loomingulisemalt läheneda ja lastes loovust arendada,” ütleb naine. „Püüan õpilasi õpetada nautima loomeprotsessi. Tihti jääb lastel enesekindlusest puudu, siis tuleb julgustada. Maailm on ülikire ja kõik tahavad ka tulemusteni ülikirelt jõuda. Alati ei pea kohe kõik välja tulema, teinekord on tähtis protsessis osalemine ja need mõtted ja tunded, mis seeläbi tekivad. Oleme liialt tulemuses

kinni, selle asemel et nautida protsessi,” leiab õpetaja Curphey.

Kui tulla kunstiloomingu juurde, siis eriti just viimased viis aastat on Reena Curphey osa võtnud erinevatest näitustest. Viimastel aastatel on kogunenud kaheksa-ühessa grupinäitust aastast, nii siin Eestis kui ka kaugemal maailmas. 2021. aastal avati tema esimene isikunäitus nii Rakveres, Tamsalus kui ka Tapa Kultuurikeskuses ning publiku huvi oli suur. Isikunäitusel „LOOMINE“ oli väljas valik viimaste aastate jooksul valminud vildditud seinetekstiilidest. „Kõige parem looja on loodus ise ja mind on alati paelunud kõik-sugused looduses leiduvad pinnad, tekstuurid ja vormid. Samas ei ole minu eesmärgiks

kunagi olnud looduse otsene jäljendamine, vaid pigem sellest inspireerituna edasi liikumine oma loomingulisel teel,” sõnas kunstnik toona. 2021. aastal pälvis Reena ka Adgeri kunstistipendiumi.

Kuidas on aga lood Porkuni eluga? Perenaine tunnistab, et kuigi algul tegutses ta Kodukant Porkuni MTÜ juhatuses aktiivselt, siis viimasel ajal on neist tegemistest veidi kõrvale jäänud. Pisut mõjutab ka see, et kuigi nad asuvad Porkuni lähedal, siis külast ja kogukonnast elatakse ikkagi natuke eemal ja oma ettevõtmised võtavad kogu aja hetkel. Porkuni on aga kohana mõistagi ülimalt oluline, Reena on aastate jooksul küllaga inspiratsiooni kogunud Porkuni järvest, sealset maastikust ja loodusest.

Elu on tasakaalus, suvel on palju tegemisi ja üritusi, mildest osa võtta ja külalisi võõrustada. „Hetkel saan tegeleda enamjaolt õppetöö ja sügiseste talutöödega,” ütleb Reena ise. Talvel on aga talutööd vähem ja saab rohkem keskenduda loomingulisele tööle. Talved on meil pikad ja pimedad ning võivad maal elades rasked olla, tunnistab Reena. Ent siis on hea võimalus Tamsallu koolitööle sõita. Kunstnik ei varjagi, et vahel on hea ja vajalik harjumuspärasest keskkonnast välja saada, ning koolis õpetamine annab selleks suurepärase võimaluse. Kevadel algab kiire aeg – juba aprillis hakkavad lambad poegima, Reena ema aitab taimekasvatusega ja ka koolis on kõige kiiremad ajad.

Vaatame ringi loovusaidas ja täheldan, et Reena seinal ripuvad taiesed – valik seinetekstiile, nunovildist salile ja kohalikust lambavillast valmistatud tooteid – näevad välja nagu kujutav kunst, justkui maalid. „Ma ka ise alati naeran, et kuna kunstikoolis ma väga maalitunde ei nautinud, siis mõtlengi, et teen teisiti, maalin hoopis villa ja teiste kiududega,” muigab ta. Iga materjal olevat erinev, iga kiud võib erinevalt käituda, seetõttu meeldib kunstnikule eksperimenteerida erinevate tekstuuri ja värvi kombinatsioonidega.

Siin on ühtlasi Reena enda stuudio, kus sünnib loodusest inspireeritud looming ja on võimalik tutvuda põneva villamaailma ja villa töötlemise erinevate etappidega. Aeg-ajalt toimuvad ka erinevad loovust toetavad töötoid. Oruveski talu kodulehel on kirjas, et sügisei ja kevaditi oodatakse külla lasteai- ja kooliekskursioone.

Aga kõik teisedki huvilised võivad teele saata oma külastussoovi, tutvumaks lammaste ja teiste villaloomadega, külastamaks loovusaita ja tunnelkasvuhooneid või isegi pidamaks piknikku taluõuel. Eelkõige on aga talu koht, kus nautida rahu, vaikust, maaelu rõõme ja seda kõike loomingulises võtmes.

Veenduge ise: www.oruveskitalu.com

Tapa Ehitus

teostab järgmisi töid:

- omaniku järelevalve
- hoonete renoveerimine
- katuste ehitamine
- välisseinte soojustamine
- vundamentitööd
- duširuumide, saunade, kuiride ehitamine
- aedade ehitamine
- kiviterrasside ja puitterrasside ehitamine
- siseviimistlustööd (siseruumi-de viimistlus, ehitamine).

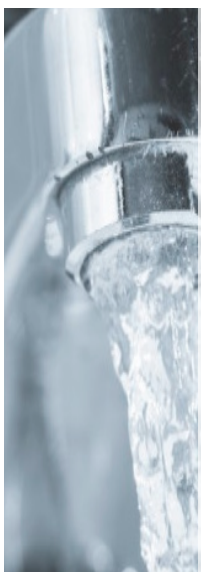
telefon 5343 7995
e-mail info@tapaehitus.eu

BALTICQUALITY OÜ

- Korterite veevarustus ja kanalisatsioon, ehitus ja remont
- Vee- ja kanalisatsioonipüsikute vahetus
- Eramajade vee-kanalisatsiooni- ja põrandaküttesüsteemide ehitus
- Kütte-vee-kanalisatsiooni- ja ventilatsioonisüsteemide isoleerimine
- Ehitus- ja remonditööd

Tel 5379 1720
e-mail: balticquality20@gmail.com

Väikefirma teeb sise
ja välisehitustööd.
Tel. 58068378

.AEGVIIDU.
Zoomakliinik

LOOMAAARSTI
VASTUVÕTT
JA KODUVISIIDID
TEL 510 5973
aegviiduloomakliinik@gmail.com

Jätkuvad Taivo Liiva mälestused pealkirjaga „Matk murrangulistesse lapsepõlveaastatesse Porkunis“.

Rahu Porkunimail saab otsa

Esimesteks märkideks mu lapsepõlve idüllil lõppemisest olid vene pommilennukite öised retked Porkunis 1944. aasta kevadel. Neid ei olnud palju, kuid oli siiski rohkem kui ühel korral. Sakslaste laatsaret ja varustusbaas Porkunis olid need, mis pälvinud äramärgistuse nõukogude väejuhatuse operatiivkaardil. Mu isa teadis rääkida, et ühe hukkunud punalenduri planšetist leitud kaardil olnud ka Porkuni tähistatud ristikesega.

Nondel öödel, kui ema mind tekkis mähituna süle haaras ja koos teiste majaelanikega sadakond meetrit eemal asuvasse juurväljakeldrisse tormas (sellest oli juba eespool juttu), ei mõistnud ma tolle teo motiivi ega kogu seda jama. Kelder oli parajasti nõnda avar, et mahutas kogu majarahva lahedasti ära. Mäletan ka seal viibinud paari saksa sõdurit. Nüüd tean, et pommi otsetabamusele poleks too paari meetri paksune mullakiht keldri lael pakkunud elusolendile mingit kaitset, kuid suutnuks kaitsta ehk vaid lendavate mürsukildude eest.

Oma menukas mammutsaates „Täna 25 aastat tagasi“ mainis meie omaaegne telelegend Valdo Pant, käsitledes Tallinna pommitamist vene õhuarmaada poolt 9. märtsil 1944, et pommilennukite tabamistäpsus Teises maailmasõjas oli üsna madal ning toonane pommilennuk meenutanud pigem kiviheitmasinat kui kaasaegset raketikandjat. Ja et meie Tallinna külalised lähedalt ja kaugelt on senijani häämingus, nähes Tallinas, kunagise raske sõja tallermaal, tema vanalinna ja kindlusehitusi kõige võimsama ja kõige paremini säilinud kesk-aegse linna ansamblina Keska Põhja-Euroopas.

Pole enam saladus, et punalendureid saatis lahingulendudele alati karm käsk: „Koo pommidega mitte tagasi tulla!“ Lastigi siis pommid Porku-

ni kohal kenasti lendu ja noodelendasid, nagu Jumal juhatas. Porkuni lossi asemel kukkus osa pomme parki, osa järve. Peaasi, et plaan sai täidetud. Üht pommilehtrit mäletan ka ise ühel raiesmikul, kui käisin koos vanematega marjul.

Siinkohal lisaksin, et nõukaajal oli Tallinna pommitamine nõukogude lennuväe poolt täielik tabuteema, mis kuulus mahavaikimisele, kuigi eesti rahvale polnud see terroritegu mingi saladus. Ometi suutis Valdo Pant tõstatada selle esmakordselt avalikkuse ette, mis tollal oli väga julge tegu. 9. märtsil 1969 (Tallinna pommitamise 25. aastapäeval) eetrisse läinud telesaade oli üliandeka telereporter ja hea psühholoogi tõeline meistritöö. Muidugi tuli selle eest ka pisut lõivu maksta, siluda tollase valuteema teravamaid nurki ning vaikida maha paljud linna tabanud rängad purustused.

Isa sõnul paistnud märtsipommitamise kuma Tallinnast Porkunissegi.

Ühel varasel hommikutunnil (ilmselt aprillis) tundsin end järsku isa süles, tajudes tema mantli karedust. Ema oli toonud mu kõõki koos tekiga otse voodist. Isa kallistas mind, endal silmad märjad. Mida tähendab üks mobilisatsioon ja sõttaminek, ei olnud pea neljaseks saavale pojale üldse selge. Ei mõistnud ma, et selle hetke taga lasus sügav teadmatus ja ähmasus, mida kannustab hirm. Selliseid valulisi hetki oli Eestimaal nüüd sadu, tuhandeid ja kümneid tuhandeid. Ei teadnud keegi, millal tagasi jõutakse, kui üldse jõutakse.

Pean tunnistama, et kõik, mis nüüd järgnes, on olnud mu tegemata töö. Isa võitlustee vastu Eesti Leegionis polnud ma kunagi erilist huvi ilmutanud, aga nüüd pole enam kelleltki midagi küsida. Isa sõjameheteest on jäänud üksnes mõned tema enda meenutuskiht, millest ta on ise pidanud paslikuks pajatada. Nõukaajal oli ju kasulikud oma

Porkuni loss. Paremal kohalik meierei, tagaplaanil viinavabrik. See fotodüül on 1938. aastast, kus paadimehena sõuab mu isa ja paadi päras istub kurtummadekooli direktori Sumre poeg Heino.

võitlemistest „vale“ poolel suu kinni hoida.

Kord porkunlase Aleksander Lõheku ja tema Moskvitšiga Läänemaalt koju sõites peatusime Järvamaal Laupa mõisahoonel. Just selles oli mu isa koos teiste mobiliseerituga saanud esmase peavarju. Päril lühike see resideerimine olla ei saanud. Nii mõnelgi korral, kui avanes võimalus, tegi ta välkvisiidi koju. Mäletan, et ühel sellisel õhtutunnil püüdsin üles tõsta tema püssi, mis minusugusele käis toona ülejõu. Kord peatus meie maja ees autotäis võitlejaid koos isaga, kes oli organiseerinud kõik need mehed Porkunisse saunlema, ja nii sai isa taas koraks koju tulla. Noorte hakkajate meeste käes polnud kurtummadekooli sauna kütmine mingi probleem.

Mu isa täpsem liikumistee sõjamehena ei saanudki mulle päris selgeks, kuid tema üksikute repliikide põhjal aiman ähmaselt, et see kulges Laupalt Tartusse ja selle lähiste ning sealt edasi Peipsi lähikonda. Pärast Emajõe kaitseliini läbimurdmist punavägede poolt lõppes tema sõdurielu deserterumise, kui sai selgeks, et igasugune edasine vastupanu punaste mäekõrgusele ülekäulule on vaid oma pea pakule panemine.

Et sakslaste kallaletung Veenemaale oli olnud ette valmis-

tamata ja neile õnnetusena kaela sadanud sundkäik, kinnitab ka mobiliseeritute varustus. Ühtsest sõjaväevormist polnud juttugi. See algas Saksa politsei- ja sõjaväemundritest, millele lisandusid Euroopa erinevate riikide mundrid. Eestlastest koosnevail pataljoniid lubati kasutada Eesti sõjaseid auastmeid, kuid Eesti ohvitseri mundril olid Saksa sõjaväe tunnusmärgid. Minu isa käisele oli kinnitatud riskikülkiline sini-must-valge embleem koos ümarja allosaga. Pärast sõda ma seda embleemi enam ei näinud. Ilmselt oli see poliitiliselt ohtlik rekvisiit aegsasti likvideeritud.

Mundrite paabeliga kaasnes ka relvade paabel, mis põhiliselt koosnes saakrelvadest ja mille sekka sattus üksikuid saksa relvi või kombineeritud komplekte. Omaette probleem oli sõdurisaabastega, millest valdav osa oli oma relvakandjat juba nõnda palju teeninud, et vajas koheselt remonti. Oma raamatu „Rüütliristikandja Harald Nugiseks“ (Haapsalu 1995) 13. leheküljel märgib Voldemar Pinn, et mobiliseeritute Heide väljaõppe-laagris ei leitud mõnele kompaniile esitsa üldse jalatseid ja marssiva paljasjalge pataljoni üle isegi irvitati.

Aga antud juhul oli minu isa kingsepana kohe saada-val – õige mees õigel ajal, õi-

ges kohas, et selles segadikus kord luua. See oli ka hea põhjus ära öelda talle määratud esialgsest majandusmeheametist. Kompromiss siiski leiti: isa kohustuseks jäid vaid „viinareid“. Nimelt oli igale sõjamehele pajukina ette nähtud ka kindel norm „v.a kibedat“. Paraku olid „transpordikaod“ aja jooksul hakanud kasvama liialt kiiresti. Ikka jäänud puudu pudel märjusest või rohkemgi. Kuni juhtunud, et terve kast viina kukkunud maha (ilmselt meelega lastud). Kohe olnud jaol kõige himuramad, kummutamaks ihaldatud jooki otse katkestest pudelitest. Ja isal, keda viinakurat ei kiusanud, tuli oma missiooni alustada selle prohmake silumisega, fikseerides vastavas aktis tolle kao tööõnnetusena.

See, mis toimus lahinguväljadel, oli porkunlastele paljuskki suur teadmatus. Sõjateadmed meedias jäid üldisõnalisteks: Kirde-Eestis käivad rasked lahingud, kus vaenlasele tehakse kõvasti sär. Kuid meie kaitsjad on vaprad. Üksikuid vahe-tuid lahingumuljeid kuulsid mu ema ja meie naabrid mu isalt, kellel ikka veel õnnestus koju teha paar hüpset, kostiks kaasas ühtteist paremat. Sakslaste varustamine toiduga tundus olevat korralik, millest sõja kasinatel aastatel meiega pisut osa saime. Kuna transport tingib ikka kauba loomulikke kadusid kas aegumisel või mingil muul põhjusel, sai isa endalegi ühtteist kõrvale panna. Oma igapäevase suitsu- ja alkoholiportsu vahetas ta aga kaasavõitlejate seas maiustuste vastu. Ja nood maiustused ongi mulle kõige enam meelde jäänud. Meenub ka marmelaad, mis täitis pilgeni umbes poole meetri pikkuse puidust kasti. Oli veel lihakonserve, vorsti, juustupulbrit ning pruuni värvi krõbisevaid tahvleid, mille maitset mäletan tänini ja mida isa nimetas sõdurileivaks.

Kord istunud isa ühel kuulmal suvepäeval Tartus Emajõe-äärses pargis koos toidukraami-

ga oma transpordi ootel. Toonkord jäänud tal vaid kahetse-da, et läheduses ühtki tuttavat polnud, sest sõja aegu, kui midagi pole liiast, võinuks nüüd mängida pisut jõuluvana. Ühele läheduses viibinud vanemale mehele valanud ta mingist lähkrist viina. Mees kummutanud kogu klaasitäie mõnuga: „Aitäh, pojake!“

„Aga nüüd mine siit kiiresti kaugemale!“ manitses ettevaatlik isa.

Nii sattus isa sõjakeerisesse põhiliselt meistrimehena, mis oli vaat et kindlaim viis ellu jääda. Kuid sõda on sõda. Ühel ümberpaiknemisel uuele positsioonile tabanud voo-ri – toona olid liikumisvahendiks põhiliselt hoburakendid – vene lennukite rünnakulaine. Kiiresti joosti teelt välja ja viskati maha. Varjuda lagedal väljal polnud kuhugi. Ja ühel hetkel tundis isa, kuidas tärisev kuulirahe tikkis maapinda temast mõne meetri kaugusel nagu õmblusmasinas. Hetkeks välgatanud peas üksainus mõte: kas nüüd on lõpp? Kostus mürsuplahvatust ja pihtasaanute õiged. Algas paaniline põgenemine lootuses leida mingitki varju. Keegi verest tühjaks jooksev sakslane karjunud appi: „Kammraad, kammraad ...!“, kuid see jäi hüüdjä häälele kõrbes. Igaüks püüdis päästa vaid oma nahka. Ja millega saanukski keegi teda tolle tapva turmtule all aidata?

Kuulide vihinast ja mürsuplahvatustest Emajõe lähisel ei pääsenud isa ka edaspidi, kuid eesliinile teda ei saadetud. Ja nii jäigi tal püssipauk omenda relvast tegemata.

Olen hiljem mõelnud isa senise sõjalise ettevalmistuse tasemest. Kohustusliku ajateenistuse 1920ndatel Eesti Wabariigis oli ta läbi teinud ratsaväelasena Värskas ja kahurvälalasena Järgala laagris. Kuidas oleks ta aga kümme aastat hiljem lahinguväljal hakkama saanud, ilma et oleks vahepeal kordusõppustel käinud?

Lahingud 1944

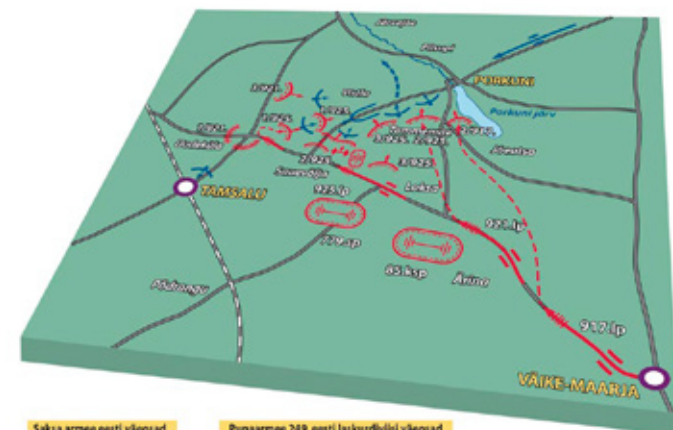
1944. aasta septembris toimusid II Maailmasõja viimased lahingud Eesti mandriosas. Vene väed tungisid ida poolt peale ja Saksa väed taganesid lääne suunas. Mõlemal vaenupooltel võitles hulgaliselt eestlasi, ühed „kaitseid“ Eestit, teised „vabastasid“ Eestit.

Taganevad sakslased viisid enesega kaasa raskerelvastuse, saksa vägede koosseisus võitlevatel eestlastel olid ainult käsirelvad ja hobuveokid.

Siin, Porkuni all kohtusid

21. septembril 1944 Vene ja Saksa väed. Vene poolle oli suur arvuline ülekäul, kuid lahing oli tasavägine. Kahetunnise lahingu jooksul langes kummalgi poolel sadakond eestlast. Lõpuks oli Saksa pool sunnitud taanduma. Peale lahingut korjati Vene poolle langenud kokku ja maeti Loksa küllasse. Saksa poolle langenud jäeti esialgu lahinguväljale, kuid maeti hiljem külaelanike poolt Vistlasse ja Sauväljale.

Vene poolle langenute rajati hiljem matmispaigale sõduri-

Lahingu skeem.

2004. aastal kaevati Saksa Sõjahaudade Hoolde Rahvaliidu ettevõtmisel säilmed välja, kuid ühtegi luustikku ei õnnestunud identifitseerida. 21. septembril 2008. aastal avati uus memoriaal, mille avamisel osales Eesti kaitseminister. Monumendi autor on skulptor Ekke Väli.

kalmistu koos mälestussambaga, Saksa poolle langenute mälestamine keelati nõukogude võimu poolt – hauad ei lubatud tähistada. 1989. aastal tähistati sõdurite hauad ja paigaldati mälestusristid. Tollasele Nõukogude võimule oli see vastukarva ja 1990. aasta 5. detsembril õhiti Vistla ja Sauvälja mälestusristid. 9. mail 1992 pühitseti uued vaskristid, mis varastati 1996. aastal vasevaraste poolt. Seejärel paigaldati endiste vaskristide vundamentide kõrvale puuristid.

Allikas: Porkuni Paemuuseum

TÄNU

Austatud Tapa vallavanem
hr V. Helmela

Täname Teid siiralt meie osutatud tähelepanu eest meie kuld-
pulmapäevale pühendatud üritusel Rakvere Kolmainu kiri-
kus 08.09.2023.

Lugupidamisega
Rita ja Eiki Kaljus Tõnu talust

TASUB TEADA

Segakoor LEETAR
kutsub laulma!

Tapa Lauluseltsi segakoor LEETAR alustab 32. hooae-
ga. Kahe aasta pärast on üldlaulupidu. Juba nüüd hak-
kab toimuma eeltöö sinna saamise eesmärgil.

Hea lauluhuviline, ole nüüd vapper ja pühenda oma va-
bad ajaraasid koorilaulule. Ootame uusi lauljaid kõikidesse
häälerühmadesse! Meil on väga tore sõpruskond ja ülivah-
vad koostegemised!

Algaval hooajal dirigeerib segakoori armas noor daam Pille
Pihlapuu. Laulude õpetamisel toetab teda Brett Lisell Uustal.

Kooriproovid toimuvad Tapa Kultuurikeskuses kolmapäe-
viti algusega kell 19.00.

Kui soovid rohkem infot, siis meil on kaks koorivanemat,
kellelt uuri välja kõik huvipakkuv: Ave Papp - Ave.Pappe@
gmail.com, ja Kairi Kroon - olengimina@gmail.com.

Segakooril on ka oma FB list <https://www.facebook.com/segakoorleetar>.

On aeg laulda ennast ümbritsev maailm helisema!

Kairi Kroon

Lehtse Kammerkoor

Hei, Sina! Tere!
Just sind me ootame!

TULE LAULMA LEHTSE KAMMERKOORI!

Proovid toimuvad igal kolmapäeval
kell 19.00 Lehtse Kultuurimajas.
Tule julgesti, üks on lahti, tuba soe ja laulusõbrad ootavad!

PAIK LEADER EESTI

Mittetulundusühing PAIK (LEADERi tegevuspiirkonnaks on Väike-Maarja vald, Tapa ja Vinni valdade Tamsalu, Laekvere piirkond) **võtab vastu projektitoetusi**, lähtudes maaeluministri 23. oktoobri 2015. a määrusest nr 11 „Kohaliku tegevusgrupi toetus ja LEADER projektitoetus“ ja Pandivere koostööpiirkonna arengustrateegiast 2014–2020/2025 ning 2023. aasta rakenduskavast.

Strateegia meetme nimetus	Taotluste vastuvõtuaeg	Meetmete eelarve eurodes	Hindamise tähtaeg
2023. aasta rakenduskava			
• Meede „Kasvav Pandivere“	12.10.–21.10.2023	63 800	30.11.2023

Meetmete info: www.pandivere.eu

Taotlusi saab esitada PRIA e-teenuste keskkonnas. Konsultatsioonide ajad kokkuleppel kuni 18.10.23. Täiendav info tel 511 1099 ja 518 4953.

arvutiteenused, müük, hooldus, remont

Keskuse 1-2, Lehtse

E-mail: itivana@itivana.ee Tel: +372 5034227

Tapa vallavanema umb-
usaldamine ei läinud läbi

Tapa Vallavolikogu 14. septembril toimunud erakorralisel istungil oli üksainus punkt – avaldada umbusaldust vallavanem Valdo Helmelaile.

Hääletusele eelnes vallavanem Helmelaide sõnavõtt, see-
järel vastasid nii vallavanem kui volikogu esimees Alari Kirt volikogu liikmete küsimustele.

Vallavanema umbusaldamise poolt hääletas 8 liiget, vastu oli 3. Erapooletuid ei olnud, Eesti Reformierakonna, Eesti Keskerakonna ja Valimis-

liit Koostöö esindajad ei hääletanud.

Umbusaldus jäi volikogu enamuse toetuseta ja vallavanem Valdo Helmelaide jätkab ametis.

Tapa vallavanema ametis jätkab Valdo Helmelaide.

Ettevõtja! Raja või laienda oma ettevõtet Tapa linnas

Tapa Vallavolikogu 29.06.2023 otsusega nr 80 algatati detailplaneering Tapa linnas asuvate Paide mnt 79, Paide mnt 81, Paide mnt 83 ja Paide mnt 85 maaüksustele ettevõtlusala rajamiseks.

Algatatud detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on Paide mnt 79), Paide mnt 81, Paide mnt 83 ja Paide mnt 85) maaüksustele ettevõtlusala rajamine. Detailplaneeringuga mää-

ratakse ehitusõigus, hoonestusala, liikluskorraldus, haljastus ja heakorrastus, kujud, tehnovõrkude ja -rajatiste asukohad, servituutide seadmise vajadus ning seatakse keskkonnatingimused.

Rajatavale ettevõtlusalale

on eelkõige oodatud õhu- ja mürahäiringut mitte põhjustavad tootmis- ja tööstusettevõtted, teenindus- ja kaubandusettevõtted, jae- ja hulgimüügi ettevõtted, logistikaette-

võtted ning spordi- ja meelelahutusettevõtted. Rajatav ette-

võtlusala loob eelduste kohaselt otseselt 100-150 uut töökohta Tapa linnas.

Oma ettevõtte eesmärkide ellu viimiseks võta ühendust Tapa valla ettevõtlusspetsialist Marko Teivaga, gsm 5866 7515, e-post: marko.teiva@tapa.ee ja viieme üheskoos unistused teoks.

Arendame ühiselt krundid vastavalt ettevõtja vajadustele.

TAPA VALLAVALITSUS

KOKKUVÕTE
35.-37. ISTUNGITEST

- Anda kasutusluba aadressil Tapa vald, Tapa linn, Hommiku pst 15 asuvale üksikelmale (ehitisregistri koodiga 121264620) kasutamise otstarbel üksik- elamu.
- Anda ehitusluba üksikelmale (ehitisregistri kood 121409239) püstitamiseks, asukohaga Tapa vald, Tapa linn, Side tn 4.
- Väljastada projekteerimistingimused Tapa linnas Ivaste tn 25 kinnistul elamu püstitamise ehitusprojekti koostamiseks vastavalt korralduse lisale.
- Lageda ehitusteatis teavitatuks ehitise ehitusregistri koodiga 108015244 (majandushoone) ümberehitamisel aadressil Tapa vald, Uudeküla, Repi.
- Anda ehitusluba päikeseelektrijaama (ehitisregistri kood 221438296) püstitamiseks Tapa

vallas Tapa linnas Lehtse tee 4 kinnistule.

- Anda ehitusluba päikeseelektrijaama (ehitisregistri kood 221438233) püstitamiseks Tapa vallas Moe külas Tapa tugijaama kinnistule.
- Anda kasutusluba päikeseelektrijaama (ehitisregistri koodiga 221435867) püstitamisel aadressil Tapa vald, Piisupi küla, Väadi kasutamise otstarbel – muu energia- tööstuse rajatis.
- Anda ehitusluba puurkaevu (ehitisregistri kood 221437744) rajamiseks Tapa vallas Vajangu külas Rammo tee 9 kinnistule.
- Anda kasutusluba päikeseelektrijaama (ehitisregistri koodiga 221428430) püstitamisel aadressil Tapa vald, Rägavere küla, Kaasiku kasutamise otstarbel – muu energia- tööstuse rajatis.
- Tunnistada riigihanke „Küttepeltite ostmise“ hankemenetlu-

sel vastavaks pakkuja OÜ Ardor pakkumus kui riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele vastav.

- Kehtestada Tapa valla omandis olevate eluruumide üüri suurus üldpinna ühe ruutmeetri kohta: kaugküttega, veevarustusega ja kanalisatsiooniga eluruumid – 4,00 eurot; kaugkütteta eluruumid, kus on veevarustus ja kanalisatsioon – 3,50 eurot; kaugkütteta eluruumid, kus on veevarustus ja puudub kanalisatsioon – 3,00 eurot; kaugkütteta eluruumid, kus puudub veevarustus ja kanalisatsioon – 2,50 eurot.
- Kiita heaks Jootme külas Partsi (40002:002:0350) kinnistu 2023. aasta hajasustuse programmi taotlusvoorust projekti aruanne „Partsi talu kanalisatsioonisüsteem“.
- Tapa vallas Laste külas asuva Otsa-Koplimäe kinnistu (kinnistu registriosa number 5399631; katastritunnus 40002:001:0237; sihtotstarve maatulundusmaa 100%) uueks lähiadressiks määrata Jaagu- pi.
- Anda nõusolek Tapa Vallavalitsusele viia läbi riigihanke mootorikütuse ostmiseks Tapa valla omandis olevatele sõidukitele. Hankeping sõlmitakse 36 kuuks.
- Anda kasutusluba päikeseelektrijaama (ehitisregistri koodiga 221432043) püstitamisel aadressil Tapa vald, Rägavere küla Luha kasutamise otstarbel – muu energia- tööstuse rajatis.
- Seada tähtajatu ja tasuta isiklik kasutusõigus Tapa valla (registri- kood 75033477, aadress Pikk tn 15, Tapa linn, Tapa vald, Lääne-Virumaa) kasuks Tapa valla munitsipaalomandis olev Moe keskuse 1 (registriosa nr 5560131, katastritunnus 79001:001:0026, pindala 3076 m², sihtotstarve 100% ühis- kondlike ehitiste maa) kinnistule.

ARELO OÜ

Müüme kohaletoimetamise võimalusega

- sõelutud mulda,
- liiva,
- purukruusa,
- killustikku,
- freesasfalti.

Kalluri, multilifti, kopplaaduri, frontlaaduri, greideri jm rasketehnika teenuse osutamine.

Pakume fekaaliveoteenust 10 m³ või 3 m³.

Info tel 5636 0462,
e-mail areloinfo@gmail.com

puusipelgas

Ohtlike puude langetamine ja puuhooldustööd

HELISTA MEILE: +372 5341 2575

E-KÜLASTA MEID: puusipelgas.ee

TIDRIKU PUIT OÜ

Ostame:

kasvatat ja virnastatud võsa looduskaitsealuseid kinnistuid raiejäätmeid raieõigust

Pakume:

kraavide puhastamist väljaveoteenust lõikusteenust metsamaterjali vedu

Müüme:

küttepuid

Telefon: 53854412
E-mail: tidikupuit@online.ee
tidikupuit.ee

Saali hoki treeningud

Teisip 15:30
Neljap 16:00
Reedel 16:30

Tule trenni ja võta sõber ka kaasa

TREENER:
Grete Kruusmann
+372 53084735
grete.kruusmann@gmail.com

TVSK
Tapa valla Spordikool

KUHU MINNA?

TAMSALU KULTUURIMAJA

Avatud E-N 10.00-17.00.

Muul ajal vastavalt sündmuste graafikule ja kokkuleppele.

Piletimüük: +372 5308 4299

- 26.09 kl 18.00 Kultuurimaja sõprade vestlusring. Kõik kultuurimaja sõbrad on oodatud vestlusringi, et rääkida kultuurimaja tegemistest. Kohtume kultuurimaja kohvikus!
- 26.09 alustavad hooaega keraamika töötöad. Töötöad toimuvad kultuurimaja keraamika klassis teisipäeviti kell 16 ja 18. Loomingulised töötöad sobivad nii algajatele kui edasijõudnutele. Töötöubades valmivad isikupärased vaagnad, tassid, kausid, tordialused jt esemed. Juhendaja Tiina Hein, tel 521 3177.
- 1. oktoober Rahvusvahelise Muusikapäeva kontsert. Jälgi reklaami!
- 4. oktoober kell 13.00 Tamsalu eakate klubi hooaja avamine! Hoidiste degusteerimine. Meie kandi eakad on oodatud ühinema klubi tegemistega! Kohtumised igal kolmapäeval kell 13.00 Eakate Päevakeskuses (Sõpruse 3, sissepääs maja tagant).
- 5. oktoober kell 16.45-18.15 Improteatriring alustab! Uued liitujad alates 12. eluaastast oodatud! Juhendaja Rahel Otsa, lisainfo: rahel.otsa@gmail.com
- 11. oktoober kell 13.00 Tamsalu eakate klubi Sügismatk. Info: 5597 1302 Meie kandi eakad on oodatud ühinema klubi tegemistega!
- 18. oktoober kell 19.00 Rakvere Teatri etendus „Ettevaatust, õnn!“ Pilet 21 €, sooduspilet 18 €. Piletid müügil Piletimaailmas.
- 25. oktoober kell 13.00 Tamsalu eakate klubi Mälutreening Anu Jonuksiga. Meie kandi eakad on oodatud ühinema klubi tegemistega!
- 28. oktoober kell 20.00 HOOAJA AVAPIDU. Alustame uut kultuurihooaega halloween'i teemalise peoga!
- Show-programm tantsijatelt! Tantsuks ansambel STARTER! Teemakohane kostüüm on soovitatav, aga mitte kohustuslik! Parimatele kostüümidele auhinnad! Söögid ja joogid saab osta kohapealt! Pilet 10 € Broneeri laud: 5308 4299; jaana.saar@tapa-vallakultuur.ee
- 31. oktoober halloween'i-õhtu lastele ja noortele. Kell 18.00-20.00 halloween'i-teemalised töötöad lastele. Pääse 2 € Kell 20.00 õudukaõhtu noortele. Alates 12 a. Pääse 2 € Parimatele kostüümidele auhinnad!
- 4. november kell 19.00 Sander Oigus: „Vertikaalne lõpmatus“. Piletid Piletilevis. Täispilet 18 eurot, õpilane/tudeng 16 eurot. Etendus on soovitatud vanusele 16+
- 27. november kell 19.00 Rakvere Teatri etendus „Kõike head, vana toriseja“. Pilet 21 €, sooduspilet 18 €. Piletid müügil Piletimaailmas.

Jälgi meie tegemisi Facebookis ja Instagramis: Tamsalu Kultuurimaja

TAPA RAAMATUKOGU

- Fotonäitus „Norra - seljakotirändurite paradisi“ (I korrusel 5. oktoobrini)
- Eesti kunstnike illustatsioonide näitus „Värskeid raamatupildid“ (II korrusel 5. oktoobrini)
- Oktoobri keskpaigast läheb üles Ukraina illustraatori Oksana Drachkovska näitus.

- Tulekul: raamatukogu ees avatava Jüri Variste pingi avamine (sündmuse eestvedaja Mart Kroon) - raamatukogus samal ajal ka Jüri Variste tegevust tutvustav näitus.

Rohkem Tapa valla raamatukogude tegemiste kohta leiad infot lehekülgedelt <https://tapark.ee/> ja <https://www.facebook.com/tapa.valla-raamatukogu/>.

TAPA KULTUURIKODA

- 03.10 kl 19.00 Eesti ETNO ja Laste ETNO kontsert. Suvine Mulgimaa võõrustas pea 70-pealist 16-30-aastastele noortele mõeldud pärimusmuusika laagrit Eesti ETNO. Laagri lõpus annavad noored paar kontserti Viljandi pärimusmuusika festivalil ja ... lendavad laiali. Sügisel on nad kergelt hõrenenud read taas kokku kogunud ning tuuritavad mööda Eestimaad. Kavas kuuleb-näeb nii eri kultuuride pärimusmuusikat kui ka noorte fanaatikute pulbitsevat mänguhasart (ja kui hästi läheb, siis ka huvitavaid pilte). Pilet eelmüügis 8 eurot, kontserdipäeval 12 eurot.
- 05.-06.10 kl 18.00-21.00 Tapa Kultuurikoja kohvikus Siidimaali töötuba. Koolitaja Lia Peets. Töötöa hind 80.- (sisaldab 7 töötundi ja kõiki vahendeid).
- 10.10 kl 19.00 Komöödiateatri etendus kahes vaatuses - „Doktor, appi!“. Eestlane kannatab lõputult valu ja vaeva, enne kui viimases hädas arsti juurde läheb. Aga siis on asi juba nii hull, et tema suust kostab karjatus: „Doktor, appi, ma enam ei suuda!“. Ja arst mõtleb endamisi: „Kus te varem olite, nüüd on juba hilja!“, aga välja öelda ta seda muidugi ei saa. Etenduses tahavad mitmed patsiendid doktori jutule pääseda, aga kas ja kuidas nad abi saavad, see selgub ehtsa huumori vaimus. Lavastaja Anne Paluver, mängivad Henrik Normann, Kaili Närep, Viadas Radvilavicius ja Lisabet Loigu. Piletid 20/22 Piletimaailmas ja kultuurikoja kassas (T-N kell 14.00-18.00)
- 11.10 kl 18.00-20.00 Helkurite valmistamise töötuba. Hämarate sügisilmade saabudes muutub odavaimaks elukindlustuseks helkur. Tule ja disaini see maitse järgi. Juhendaja Tiina Jõesaar. Osalustasu (sisaldab materjale) 10 eurot.
- 17.10 kl 16.00 ja 19.00 komöödiafilm „Vigased pruudid“ (Eesti). Armastatud rahvakirjaniku Eduard Vilde vigased pruudid ärkavad taas kord ellu ja seekord kinolinal, et eesti rahva rõõmuks oma jant jälle kord maha mängida. Ühtepidi võiks see olla kerge meelelahutus, kus nalja ja naeru nabani, teisalt aga uut ajasut kuulutav kirjandusklassika, milles noorem põlvkond otsustavalt vanemale vastu hakkab ja ise oma eluõnne üle otsustada soovib. Lavastaja Ergo Kuld. Osatäitjad: Oskar Seeman, Maria Teresa Kalmet, Simo Andre Kadastu, Maarja Johanna Mägi, Harry Kõrvits, Päärü Oja, Kaspar Velberg, Tarvo Vridolin, Meelis Rämmeld, Margo Mitt. Piletid 4/6 eurot Piletimaailmas ja kultuurikoja kassas (T-N kell 14.00-18.00)
- 20.10 Tapa Kultuurikoda 30. Täpsem kava www.tapavallakultuur.ee ja Facebookis.
- 24.10 kl 16.00 ja 19.00 kogupere seiklusfilm „Tähtsad ninad“ (Eesti). Huumorivõimes koguperefilm jutustab loo tänapäevast maailmast, kus peresuhteid mõjutavad innovatiivne start-up-maailm ja teised noorte jaoks olulised teemad. Tähtsate ninade tegevus toimub keskmise suurusega Eesti linnas, mis tuksub sellest läbivoolava suure jõe rütmis. Oli-

veri kodu asub vaikselt aedlinna tänaval, milliseid võib leida näiteks Meriväljalt või Ihas-test. See on kahekorrueline maja, mis asub teiste sarnaste, kuid pisut paremas seisukorras eramajade naabruses. Oliveri majal on metsiku ilmega väike sopiline aed, milles kasvavad viljapuud ja pöösad. Üle heki kõrgub jõuka naabri uhke maja, mille pükatud muruga aias on suur basseini. Filmi peaosas ehk 13-aastast Oliveri mängib Ruben Tolk. Tema sõbra Sassi rollis astub üles Robert Aleksander Peets. Oliveri vanemate rollis on näitlejad Mattias Naan ja Saara Pius. Režissöör Ingomar Vihmar.

- 31.10 kl 16.00 ja 19.00 draama „Tume paradisi“ (Eesti). Lavastaja: Triin Ruumet. Osatäitjad: Rea Lest, Jörgen Liik, Maria Avdjusko, Kristo Viiding, Juhan Ulfaks, Reimo Sagar, Liisa Saaremäel, Seffi Pähn, Kaie Mikhelson, Ain Mäeots. Filmi peategelaseks on isa poolt ära hellitatud, kuid iseendaga pahuks olev Karmen (Rea Lest), kelle senise elu turvavõrgustik laguneb ootamatult ning ta seisab silmitsi universumi tumeuse ja tühjusega. Ebamugavust lisavad vales suunas arenevad suhted poolvenna Viktoriga (Jörgen Liik), kelle tööspidamised ja arusaamad suhetest lähedastega on ootamatute sündmuste tõttu tema sisemaailma segi paisanud. Film avab ukse tänapäeva noorte hämarasse hedonistlikku maailma, mida varjutavad mineviku saladused, toksilised armusuhted ning underground'lik maailm. Piletid 4/6 eurot Piletimaailmas ja kultuurikoja kassas (T-N kell 14.00-18.00)

LEHTSE KULTUURIMAJA

- 25.09. kl 13.00 - KLUBI „EHAVALGUS“ TEGELUSED
- 01.10. - 2.PPP - jätkub Lehtse Pinks Pühapäevade XXII hooaeg! Osalema oodatud kõik huvilised: mehed, naised, poisid, tüdrukud. Mäng turniiridena. Täiskasvanute registreerimine algab 9.30 ja lõpeb 9.55! Täiskasvanuil osamaks 10 €, õpilastele tasuta.
- 08.10. kl 11.00-13.30 - Hooajariiete MÜÜK. Uued riided Soomest naistele, meestele, lastele.
- 09.10. - kl 13.00 - KLUBI „EHAVALGUS“ TEGELUSED. Mälutreening ja jututuba. Ootame uusi kaasalööjaid!
- 12.10. - kl 18.00-20.00 - Lehtse Käsitööseltsingu I ÕPITUBA kõigile huvilistele. Tuleme kokku ja teeme plaane. Võta kaasa mõni huvitav käsitöö näidis, poolleiolev töö või hea mõte! Ootame teid, naised, neid, noorikud!
- 14.10. - kl 18.00 - Lehtse Kammerkoor esineb U. Sisaski mälestuskontserdil Jänedal
- 15.10. kl 12.00 - LEHTSE KÜLAKILB 2. MÄNG. Jätkub XXII hooaeg. Mängud kestavad aprillini, hea võimalus veel liituda. Teretulnud uued võistkonnad (kuni 4 liiget). Ootame teid, nupukad - mälumängus ei ole kaotajaid! OSA-MAKS 5 €, õpilastele tasuta.
- 26.10. kl 18.00-20.00 - Lehtse Käsitööseltsingu II ÕPITUBA kõigile huvilistele. Jätkame poolikuid töid. Luubi all taaskasutus.
- 23.10.- kl 13.00 - KLUBI „EHAVALGUS“ TEGELUSED
- 28.10. kl 11.00-14.00 PUDI-PADI-PÄEV - OSTA, MÜÜ JA VAHETA! Rendi laud. Lastenurk. Info: 52 18 398; info@lehtsekultuurimaja.ee

NÄITUSED:

- Lehtse ajalugu pildidel
- Kunstnik NATANOVA maalid

38. JOOKS ÜMBER PORKUNI JÄRVE

PORKUNI VANA KOOLIMAJA JUURES 23.09.2023

10:00	REGISTREERIMINE JA NÜMBRITE VÄLJASTAMINE	12:40	2.4 KM NOORTEJOOKS
12:00	AJAVÖTUTA 130 M TILLUJOOKS	13:00	6.2 KM PÕHJOOKS
12:10	300 M MINUJOOKS	14:00	6.2 KM KÖND
12:20	1.3 KM LASTEJOOKS		14.00 AUTASUSTAMINE

IGALE OSALEJALE SARJA ETAPI MEDALI

JUHEND JA REGISTREERIMINE WWW.JOOKSUSARLEE

MAADLUSTRENNI

Oodatud on nii poisid kui tüdrukud!

Tapa valla spordikool ja SK TAPA kutsuvad

EDASIJÕUDNUD & TÄISKASVANUD E, T, K, N, R kell 18.00

TULE TRENNI JA VÕTA SÕBER KAASA!

Treeningul osalevad Tapa Spordikeskuses. Kuluks: 20€

Tapa valla Spordikooli JALGPALLI-TREENINGUD

Tapal ja Tamsalus 1. ja 2. klassi lastele

1.klass	2.klass
Tapa kunstmurul:	Tapa kunstmurul
Esmaspäeviti 16:15	Teisipäeviti 17:30
Neljapäeviti 15:00	Kolmapäeviti 17:30
Tamsalu staadionil:	Tamsalu staadionil
Teisipäeviti: 12:30	Teisipäeviti 14:00
Kolmapäeviti: 13:30	Kolmapäeviti 15:00
Ühistrenn Tapa kunstmurul	Ühistrenn Tapa kunstmurul
Reedeti 15:30	Reedeti 17:00

Treener: **Lenno Kütismaa** +372 5332 3224 või kytismaa@gmail.com

Kui tahad liituda ujumisega, tule Tamsalu Spordikompleksi UJUMA

Tapa valla Spordikoolil on sellest aastast uus ujumistreener, Eesti meister triatloni olümpiadistantsil Kevin Vabaorg.

E-N ehk 4.-7. september kell 17:30

Vaatame üle, anname soovitusi ja pakume võimalusi, peamine, et ise tahad!!!

Kaasa tuleb võtta ujumisasjad - ujumispüksid/trikoo, ujumismüts ja -prillid! Samuti hea tuju! Tule võta julgelt osa ja õpi oskus terveks eluks!

Treeningute ajad: E-R 15:30-17:30

Kevini kontakt +372 5909 1356 vabaorgkevin@gmail.com

KERGE-JÕUSTIKUTRENN TAPAL

Tapa valla Spordikoolil on uus kergejõustikutreener Tapal. Treeneriks on endine 10. võistleja Kaur Järs.

Esimene kokkusaamine on 8.09 kell 15:00 Tapa Spordikeskuses.

Treeningute ajad: Esmaspäeval 17:15 Kolmapäeval 17:15 Reedel 15:00

Kontakt Kaur Järs +372 5620 6697 kaurjars@hotmail.ee

KUULUTUSED

TEENUSED

- Korstnapühkija. Tel 5560 4046

- Korstnapühkija Tarmo. Tel 5664 4440

- Arvutite hooldus, puhastus ning arvutialane konsultatsioon Tapal ning Tapa vallas. Tel 5664 5638

- Hauaplatside hooldus ja korrashoid. Pakume nii tihedkordset kui ka hooajalist hauaplatsihooldust. Tel 5820 7337, lisainfo www.kalmistuhoidus.ee

MÜÜK

- Müüa lõhutud küttepuid alates 30 cm kuni 3 meetrini. Tel 5646 0921

- Müüa küttepuid lepp 50 €/m³. Tel 56901987

- Küttepuid Raigust. Igas mõõdus kvaliteetsed küttepuid. Kohaletoomisega, koormad laotud. Tel 5559 0853

- Müüa odavad saetud, lõhutud ja ka 3-meetrised küttepuid kojuveoga. Tel 569 21906

- Müüa küttepinnad ja küttepuid. Tel 5664 6336

- Firma müüb aastaring-selt 3-meetrist sang- ja halli lepa küttepuid kliendile koju toomisega. Samuti müüme lõhutud sang- ja halli lepa halupuud. Halu pikkuksed vastavalt kliendi soovile. Hinnainfo ja tellimine telefonil 504 3326 või 5306 4897.

OST

- Ostame kokku kõiki sõidukeid igas seisukorras. Raha kohe kätte, registrist kustutamine. Vedu puksiiriga. Tel 5355 5848

- Ostan nõukogudeaegseid erinevaid nõusid, keraamikat, mänguasju, kujukesi jms. Tel 5356 0761, Liina

- Soovin osta garaaži Tapal või Tamsalus. Tel 5807 6228

OSTAN TOYOTA
58 96 15 76

- Ostan kõiki Toyota marki sõidukeid igas seisukorras! Tel 5896 1576

- Ostan vanarauda, vanatehnikat, põllumajandusseadmeid, seisima jäänud autosid. Tel 5802 6399

TEHNOÜLEVAATUSKESKUS.EE

Tapa küttelaos müügil

- puitbrikett
- küttepuid võrgus
- kütteklotsid võrgus
- pellet
- liiv, killustik, sõelmed
- transport

AVATUD E-R 9-16.30
väljaspool tööaega kokkuleppel

Tel 3271777, 5693 0613

Õuna 15 Tapa - TAKOM TRANSPORT OÜ

TERESA
ABIVAHENDIKESKUS

Rakvere Teresa
Laada 14, Rakvere

+372 322 3922
E-pood:
www.teresa.ee

- Uriinipidamatusse toodete müük
- (Inva)abivahendite rent ja müük
- Tasuta nõustamine
- Võimalik kasutada riiklikku soodustust!

Teid teenindab:
Reet Pähklmägi

Avatud
E-T 9-18
K-N 9-16
Lõuna 13-13:30

SÜNNID

DANIEL SHESHENKO
ARIANA KRASNOVA
EKATERINA ZERNOVA
MARTA PETRENKO

OKTOOBRI SÜNNIPÄEVALAPSED

HILJE PILV (Tamsalu) 101	LEMBIT HENDRIKSON (Tamsalu) 75
HELMİ SOOTS (Tapa) 96	ENE UUDEBERG (Uudeküla) 75
HELGA KIVISILD (Tapa) 95	ALEKSEI ZAMOŠNIKOV (Tapa) 75
HELGA KALLAU (Saiakopli) 94	AARE MUTLI (Tamsalu) 75
KALJO LEPIK (Tapa) 93	EHA ADRAAT (Vahakulmu) 75
HARRI ALLANDI (Tapa) 93	MIHKL LEHTME (Tamsalu) 75
LIDIA BELJAJEVA (Tapa) 93	VERA AKHTIAYNEN (Tamsalu) 75
SILVI AUGASMÄGI (Tapa) 93	VLADIMIR SARIMAHMUDOV (Tamsalu) 75
LINDA KRUUSMA (Lehtse) 92	NIINA ROZINA (Tapa) 75
LAINE PAAP (Tapa) 91	MARE POST (Vajangu) 75
HEINO-JOHANNES REINMETS (Lehtse) 91	VLADIMIR BARKOVSKI (Tapa) 75
LEILI VAIKMA (Tapa) 91	AVO KIVIRAND (Tapa) 70
VAIKE ADAMFELDT (Tapa) 90	RAISA MÄNDLA (Tamsalu) 70
ASTA LEPIK (Tamsalu) 90	OLGA SBOINOVA (Tapa) 70
MAI RATNIK (Tapa) 85	ZENJA RÖÖPMANN (Tapa) 70
MEELI NEFJODOVA (Tapa) 85	VÄINO VILPUU (Läpi) 70
AINO TRIK (Tapa) 85	MAIRE LIMBERG (Tamsalu) 70
TIIU VIRES (Tapa) 85	ALEXANDER PRIPIYALO (Tapa) 70
ENN KÄTT (Tamsalu) 80	VALENTINA SKRÖPAK (Tapa) 70
ENNO PIKKOJA (Tapa) 80	AARE ALLIK (Tamsalu) 70
MARTA VALDE (Räsna) 80	

MÄLESTAME

IVAN VARAVIN	11.09.1957-03.09.2023
MALLE LIBLIK	26.07.1938-28.08.2023
ENN HIEMÄE	20.09.1939-19.08.2023
ASTRID KIVILO	25.11.1935-16.08.2023
ELLEN EILO	11.03.1924-14.08.2023
SIRJE-MAI HAAGMA	30.07.1939-13.08.2023
ALEKSANDR SELIOV	03.03.1946-07.08.1946

Igal meist on antud aeg, aeg tulla, aeg olla ja minna...

Mälestame kauaaegset KÜ Turu 14 liiget

MALLE LIBLIKUT. Avaldame kaastunnet perele ja lähedastele.

Koos käidud teed ei rohtu, koos oldud aeg ei unune.

Langetame leinas pea kaua-aegse Tapa Haigla meditsiiniõe MALLE LIBLIKU mälestuseks. Endised kolleegid ja sõbrad Tapa Haigla päevilt

Kõike võib tahta, karta ja lootda, seda, mis tuleb, mitte keegi ei oota

ARVI HAASMA mälestame head naabrit, avaldame kaastunnet lähedastele. Lehtse Keskuse 10 majarahvas

Viru Matusebüroo

1. Mai pst 18 + TAPA 45106
tel: 5334 0134

e-post: info@matuseteenused.ee
www.matuseteenused.ee

- + 24h surnutransport
- + matuste korraldamine
- + kirstud, urnid, plaadid
- + matusetarbed
- + krematooriumi teenused

Aivar Müüri
matuseteenused

+372 5647 7432
Leina 8, Tapa vald, 45109
aivar.myyr.001@mail.ee
www.matmine.ee

Suhtleme nii cesti kui ka vene keeles!

- Teenused
- 24h surnutransport
 - külmkamber
 - matuste organiseerimine
 - krematooriumi teenused
 - matusetarvikud
 - kalmistutööd
 - hauaplatsi hooldus

Tapa valla ajaleht Sõnumed
Pikk 15, Tapa Vallavalitsus.
Ajalehte saab lugeda www.tapa.ee.

Toimetaja:
Kuido Merits
kuido.merits@tapa.ee

Küljendus, keeletoimetus, tõlge:
MK Meedia OÜ,
info@mkmeedia.ee

Trükk: Printall, info@printall.ee
Kanne: Omniva, info@omniva.ee

Trükiarv 6000. Leht ilmub üks kord kuus (v.a juuli).
Kuulutuste vastuvõtt: Kuido Merits,
kuido.merits@tapa.ee, tel 5425 0499.
Toimetusel on õigus kirju ja teisi kaastöid nende selguse huvides toimetada ning lühendada.

Обзор газеты Sõnumed на русском языке

Конференция посвященная дню известняка «Городу известняка Тамсалу - 125»

В субботу, 09.09.2023, в доме культуры Тамсалу состоялась конференция, посвященная Дню известняка, организованная ТМСС при участии Эстонского известнякового союза. Для того, чтобы Тамсалу стал городом, было две

предпосылки - завершение строительства участка железной дороги Тапа-Тарту в 1877 году и развитие известковой промышленности. В 1898 году был сдан в эксплуатацию известковый завод с круглыми печами, построенный

землевладельцем из Тамсалу Фердинандом фон Искюль-Гюльденбандом, который дал первую продукцию. По сравнению с производством извести в земляных печах как это было раньше, объем производства теперь увеличился

в сотни раз в год. Это можно считать началом промышленного производства извести в Эстонии. В память о случившемся Тамсалу MS Selts отпраздновало это событие конференцией «Известняковый город Тамсалу 125».

Первый учебный день в Тапа начался с оживленного шествия на центральной площади

Вальдо Хельмелайд, старейшина волости Тапа, произнес следующую речь.

«День знаний наступил! Когда Арно вместе с отцом пришел в здание школы, занятия уже начались... - недаром первое предложение самого известного произведения эстонской художественной литературы посвящено школе. Школа – краеугольный камень эстонского самосознания. Мы стали страной благодаря ярким соотечественникам, которые были школьными учителями.

Ежегодно первое сентября делают особенным юбиляры – первоклассники, пришедшие сегодня за азбукой. Будет еще много школьных дней, и их всех точно не запомнить. Но сегодня особенный день, мы его, конечно, запоем благодаря этой прекрасной возрожденной традиции шествия

Движение к знаниям похоже на восхождение на холм – но в один прекрасный день вы достигнете вершины, и это будет приятно, как любое достижение после приложенных усилий.

ФОТО: Станислав Гребенюк

Ваши хорошие учителя помогут вам. Но лучший учитель – это любопытство. Пользуйтесь каждым днем, не бойтесь спрашивать. Навыки и знания дают свободу! Свободу делать правильный выбор для будущих этапов жизни.

Последнее особенно касается старшеклассников. У 10-классников теперь есть время привыкнуть к требованиям уровня гимназии, в то время как 12-классникам предстоит сделать последнее усилие и сделать свой личный выбор относительно будущего

го, добиться ясности в своих предпочтениях. Верьте в себя и используйте это время по максимуму – чтобы развиваться и, конечно же, получать удовольствие от жизни – побывать в основной, школе и в гимназии можно только один раз в жизни.

В результате слияния школ в Тапа теперь большая, сильная гимназия с потенциалом развития – школа, которая может обеспечить стабильность и безопасность и показать молодым людям, что в них верят и верят в их способности. Желаю директору

успехов, сил, мудрости, терпения управлять этим кораблем.

Также поздравляю всех родителей с началом очередного школьного пути! Давайте смело встретим новый учебный год и не будем бояться перемен!

Желаю учителям сил и поддержки, а также приятного и продуктивного сотрудничества друг с другом.

Запоминающегося и яркого начала учебного года и успехов в начинающемся учебном году!»

Школьная медсестра Лаура Сомелар: «Чтобы адаптироваться к школьной жизни, нужно дать ребенку время и набраться терпения»

Новый учебный год стучится в двери, и это время, когда младшие и старшие школьники возвращаются в школу с летних каникул, готовые к получению новых знаний и приключениям. Наиболее заметные изменения происходят у детей первого класса, которым требуется больше

поддержки и внимания со стороны родителей. Лаура Сомелар, школьная медсестра Таллиннской гимназии Ярвеотса, делится советами о том, как обеспечить ребенку плавный и благоприятный переход.

Профессия школьной медсестры произвела впечатление на Лауру Сомелар уже тогда, когда она сама была школьницей. Для нее кабинет школьной медсестры был местом, где она могла поделиться своими переживаниями, найти облегчение в случае боли и, при необходимости, тишину и покой, чтобы немного отдохнуть от суеты

школьной жизни. Теперь, проработав уже год школьной медсестрой, она предлагает такую же поддержку своим ученикам и убеждена, что кабинет школьной медсестры должен быть безопасным местом, куда ребенок может войти в любое время.

Теперь, проработав уже год школьной медсестрой, она предлагает такую же поддержку своим ученикам и убеждена, что кабинет школьной медсестры должен быть безопасным местом, куда ребенок может войти в любое время.

Прием для почтенных супружеских пар Ляэне-Вирумаа

В пятницу, 8 сентября, в Раквереской церкви Колмайну состоялся очередной прием для почтенных супружеских пар, которым в этом году исполнилось или скоро исполнится 50, 55, 60, 65 или даже больше лет брака.

От VIROL для пар были цветы, благодарственное письмо и подарок.

От волости Тапа были представлены Майре и Мати Тамм, Криста и Урмас Тальфельд, а также Рита и Эйки Кальюс, отпраздновавшие 50-летие брака. Маре и Айн Фрейманн, женатые уже 60 лет, не смогли присутствовать на этом мероприятии.

Вальдо Хельмелайд, старейшина волости, пришел поздравить достойные пары нашей волости. Желаем счастливым семейным парам долгих лет и крепкого здоровья!

Вступил в силу новый порядок поддержки деятельности НКО

Собрание волости Тапа на своем заседании 31 августа приняло новый порядок поддержки некоммерческой деятельности. Исходя из этого, Управа волости Тапа до 15 октября ожидает заявок от обществ на прогнозируемые мероприятия 2024 года. Заявки на поддержку проектов можно продолжать подавать в течение всего года. Новую форму заявления и порядок можно найти на сайте волости Тапа: <https://www.tapa.ee/toimingud/mittetulunduslike-spordi-kultuuri-noorte-ja-kula-uhingutele-tegevuse-jaoks-rahaline-toetus>.

В целях более эффективной поддержки некоммерческой деятельности регламент предусматривает два вида поддержки: поддержку деятельности и поддержку проектов. Поддержка деятельности предназначена для продвижения некоммерческой деятельности, повышения устойчивости организации, организации деятельности по развитию и повседневной основной деятельности.

Поддержка проекта – это целевая поддержка, целью которой является поддержка организации разовых совместных мероприятий, обогащающих жизнь волости и повышающих ее репутацию. Приоритетными направлениями являются спорт, культура, молодежная работа, социальная и религиозная сфера. Деятельность получателей поддержки должна отвечать интересам жителей волости и оказывать влияние на местное развитие.

Заявления следует подавать по электронной почте: vallavalitsus@tapa.ee или заполнить электронную форму на сайте самоуправления.

Если у вас есть вопросы, обращайтесь к специалисту по культурной и молодежной работе Элизабет Оргметс: Elisabeth.Orgmets@tapa.ee, телефон: 5866 7395

Заслуженный тренер по плаванию Маре Ярв передает эстафету

Тренер по плаванию спортивной школы Тапа и спортивного центра Тапа Маре Ярв с осени этого года прекратит работу в бассейне Тамсалу.

Маре с нами с августа 1974 года, бассейн Тамсалу был открыт в 1973 году. И так, Маре с нами уже почти 50 лет. По сути, Маре научила плавать всех школьников Тамсалу и его окрестностей. Она также проводила курсы плавания для взрослых.

Дело всей ее жизни определенно состояло в том, чтобы вырастить Алекса Ахтиайнена профессиональным пловцом. Алекс вспомнил, какой была Маре в качестве тренера.

Определение размера арендной платы за жилое помещение

Управа волости на заседании 6 сентября решила повысить лимиты арендной платы для квартир, принадлежащих волости Тапа.

Целью поправки в положение является приведение цен за аренду в соответствие с рыночными ценами. Цены выросли примерно в три раза, при этом утвержденные цены за аренду по-прежнему значительно ниже сегодняшнего уровня цен за аренду на свободном рынке.

Согласно новому положению, размер арендной платы за жилое помещение за один квадратный метр общей площади в месяц составляет:

- жилища с центральным отоплением, водоснабжением и канализацией - 4,00 евро;
- жилища без центрального отопления, с водоснабжением и канализацией - 3,50 евро;
- жилища без центрального отопления, с водоснабжением и без канализации - 3,00 евро;
- жилые помещения без центрального отопления, где нет водоснабжения и канализации – 2,50 евро.

Тапа Ehitus

выполняет следующие работы:

- Надзор собственника;
- Реновация зданий;
- Строительство крыш;
- Теплоизоляция наружных стен;
- Фундаментные работы;
- Строительство душевых, бань и сараев;
- Строительство оград;
- Строительство каменных и деревянных террас;
- Внутренние отделочные работы (отделка внутренних помещений, строительство).

Телефон: 5343 7995; электронная почта: info@tapaehitus.eu

Прием заявок на замену старой печи начался 18 сентября

С 18 сентября жители регионов с повышенным загрязнением воздуха могут запросить поддержку совместного агентства EAS и KredEx для строительства новой печи взамен старой или замены ее тепловым насосом, а также замены старого котла на новый котел или тепловой насос или подключить свой дом к централизованному отоплению.

Для получения поддержки жилье заявителя должно быть сдано в эксплуатацию до 1 января 2010 года. Местное или локальное отопление должно быть внесено в строительный реестр как вид теплоснабжения жилого дома или его части, а твердое топливо - как вид источника энергии. Также в строительном реестре основной целью использования должен быть

указан индивидуальный дом, рядный дом, дом на две семьи или двухквартирный дом, а также секция рядного дома, секция дома на две семьи или секция двухквартирного дома, если они имеют автономную систему отопления.

Заявки могут быть поданы физическими лицами через среду электронного субсидирования до момента, пока позволяет бюджет. Са-

мая большая сумма гранта составляет 10 000 евро, поэтому бюджет в 18,5 млн евро может быть израсходован для поддержки обновления отопительных приборов как минимум в 1850 домах.

Дополнительную информацию о поддержке можно найти на сайте Väikeelamute kütteseadmete uuendamise toetus | KredEx

Вы вызывали трубочиста?

Перед отопительным сезоном отопительная система нуждается в техническом обслуживании. Чаще всего возгорания в зданиях происходят из-за перегрева или искр, распространяющихся из части отопительного устройства, которое изношено или на нем появились трещины из-за сажи. Предотвратить это можно, регулярно обслуживая отопительную систему и прове-

ря её состояние.

Печные трубы и дымоходы необходимо прочищать каждый год перед началом нового отопительного сезона, поскольку каждый год из-за загорающей сажи возникает несколько сотен пожаров. Раз в пять лет необходимо приглашать профессионального трубочиста для чистки дымохода в частном доме.

Многokвартирный дом,

отапливаемый твердым топливом, профессиональный трубочист должен посещать ежегодно. Дефекты, обнаруженные трубочистом, необходимо исправить перед использованием отопительной системы.

Спасательный департамент предоставил каждому возможность просмотреть данные истории технического обслуживания своего дома через портал безопас-

ности (<https://ohutusportaal.raasteamet.ee/>). Там же можно найти список профессиональных трубочистов и печников. Когда будете обслуживать свою отопительную систему, узнайте, проверяли ли печи ваши пожилые родственники и соседи.

Проверенная и очищенная отопительная система, а также правильно затопленная печь, будут безопасны в холодную погоду.

Художник и учитель занимается творчеством на природе

О художнице по текстилю Рине Курфи известно, что ее семейный бизнес связан с разведением овец и что Рина занимается творчеством в мастерской. Время от времени она также организует мастер-классы по искусству и ремеслам, а также работает учителем рисования в гимназии Тамсалу. Так, Рина совмещала профессию домохозяйки на хуторе и худож-

цы, а ее творения попали в мир благодаря зарубежным гостям в Эстонии.

Вооружившись этими знаниями, я отправился в путь и без труда нашел живописный хутор Орувески, расположенный в деревне Ярвайлы недалеко от Поркуни, - тем более, что заблудиться не позволяет большая деревянная вывеска с названием хутора, соответствующая на-

званию места. На самом деле, на сайте хутора содержится достаточно полная информация о деятельности семьи, но все же лучше увидеть все своими глазами. И расспрашивать об овцах, искусстве, преподавании и многом другом.

Прежде всего, мне интересно, как вообще возник хутор Орувески? В конце концов, Рина, ранее известная как Рохтве, родом из Тюрри.

Оказывается, хутор Орувески — дом ее бабушки и дедушки, где художница проводила лето в своем детстве. Но 16 лет назад вместе с мужем Мэттью созрела идея покинуть Англию, и ее ждал дом в деревне в Эстонии. Родители Рины используют хутор как дачу и хорошо помогают молодым людям в их деятельности — вместе работают несколько поколений.

Яан Виктор награжден Дубовым Венком Свободы

31 августа министр юстиции Калле Лаанет наградил 34 человека знаком отличия Дубовый Венок Свободы за участие в освободительной борьбе и движении вооруженного и невооруженного сопротивления, а также за сохранение для потомков информации об освободительной борьбе и движении сопротивления в Эстонии.

Из Ляэне-Вирумаа Яан

Виктор, директор музея плитняка Поркуни, член Вирусской дружины Kaitseliit, был награжден знаком отличия Дубовый Венок Свободы.

Яан Виктор участвовал в инициативной группе Kaitseliit по восстановлению Вирусской дружины в отделении Тапа в 1993 году и с тех пор является активным членом Kaitseliit. В 1992 году

он принимал активное участие в группе наблюдения и порядка в Тапа во время ухода Российских военнослужащих.

Яан Виктор инициировал восстановление мемориальной доски о Войне за независимость на стене здания вокзала Тапа в 1993 году. Вместе с учащимися Раквереского профессионального училища в 2017 году он

обозначил место сражения под Йыпере. В сотрудничестве с Вирумааским Клубом Ветеранов Эстонского Легиона и с учащимися Раквереского профессионального училища он организовал в 2021 году установку нового памятного креста на месте разрушенного в Нееруте креста павшим в войне за независимость.

Ortopeediakeskus OÜ

ИЗГОТАВЛИВАЕМ

- ♦ Протезы верхних и нижних конечностей
- ♦ Ортезы верхних и нижних конечностей
- ♦ Различные корсеты и бандажи
- ♦ Абдукционные изделия для детей
- ♦ Ортопедическую обувь
- ♦ Ортопедические стельки

ПРЕДЛАГАЕМ СТАНДАРТНЫЕ ИЗДЕЛИЯ

- ♦ Ортезы для верхних и нижних конечностей
- ♦ Различные корсеты и бандажи
- ♦ Ортопедическую обувь
- ♦ Ортопедические стельки
- ♦ Компрессионные изделия (гольфы, чулки и колготки)

для обслуживания на льготных условиях предъявить

Для получения протеза – справку от врача (семейный, врач-специалист) в бумажном исполнении

Для получения ортезов, в тч ортопедических стелек – справку от врача-специалиста в дигитальном исполнении

Для получения ортопедической обуви – справку от врача-специалиста в бумажном исполнении, при повторном заказе справка от семейного врача

ПРИЕМ в 2023 году

ЦЕНТР ЗДОРОВЬЯ ТАПА, Валгейе 14/2, каб. 204 (K2-24), с 14.00 до 16.00

12 января, 9 февраля, 9 марта, 13 апреля,
11 мая, 8 июня, в июле в отпуске, 10 августа,
14 сентября, 12 октября, 9 ноября, 14 декабря

Информация по тел. 742 0169

ortopeediakeskus@gmail.com | www.ortopeediakeskus.ee

Похоронные услуги от АЙВАРА МЮЮРА

+372 5647 7432

ул. Лейна 8. г. Тапа

aivar.myyr.001@mail.ee

www.matmine.ee

Услуги

- Транспорт усопших 24 часа
- Организация похорон
- Услуги крематория
- Кладбищенские работы
- Все необходимое для проведения прощания и захоронения
- обслуживание кладбища

Обслуживание на эстонском и русском языке.

КАРТОФЕЛЬ ИЗ СИМУНА

Закажи мешок картошки домой

5157741

KARTUL SIMUNAST

WWW.KARTULIDEALINN.EE

Viru Matusabiuroo

Бюро похоронных услуг

Тапа, бульвар 1 Мая 12 • тел. 5334 0134

э-почта: info@matuseteenused.ee

www.matuseteenused.ee

- Транспортировка умерших 24 ч
- Организация похорон
- Гробы, урны, надгробные плиты
- Похоронные принадлежности
- Все, связанное с похоронами
- Памятники

Качество в МОЕ!

В пятницу 13.10. 10.00-18.00 в новом заводском магазине

Хороший ценовой день!

Tööstuse, Moe küla, Тапа vald

KVALITEET ON MOES!